

Miksi suomalaiset perustavat yrityksiä Viroon?

Joonas Marila

Opinnäytetyö
Marraskuu 2012
Liiketalous
Proakatemia

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Yrittäjyyden suuntautumisvaihtoehto, Proakatemia

JOONAS MARILA

Miksi suomalaiset perustavat yrityksiä Viroon?

Opinnäytetyö 49 sivua, joista liitteitä 8 sivua
Marraskuu 2012

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miksi suomalaiset perustavat yrityksiä Viroon. Suomalaisomisteisten Virossa toimivien yritysten määrä on noussut viimeisen 7 vuoden aikana 250 prosenttia. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ilmiön taustalla olevia tekijöitä. Opinnäytetyö käsitteli kyseistä ilmiötä erityisesti yritykseen ja sen omistajaan kohdistuvan verotuksen kannalta.

Opinnäytetyö jakautuu teoriaosaan ja tutkimusosaan. Teoriaosa sisältää aiheen kannalta keskeisiä tietoja Virossa. Näitä ovat esimerkiksi Viron yhtiömuodot ja talous. Tutkimusosa toteutettiin käyttäen haastattelua, jossa kysymykset olivat jokaiselle haastateltavalle samat, mutta vastausvaihtoehtoja ei ollut rajoitettu mitenkään. Haastateltavina oli virolaisen liike-elämän ammattilaisia, jotka ovat harjoittaneet yritystoimintaa sekä Suomessa että Virossa.

Opinnäytetyöstä käy ilmi, että ei ole yhtä selkeää syytä, joka ajaa suomalaiset perustamaan yrityksiä Viroon. Viron houkuttelevuus suomalaisen kannalta on monen eri tekijän summa. Haittatekijöitä on vähän. Haittatekijöitä ovat hieman erilainen kulttuuri ja lainsäädäntö. Etuja sen sijaan on useita. Viron sijainti on Suomen kannalta hyvä. Se on lähellä Suomea niin maantieteellisesti kuin mentaalisesikin. Viron sijainti on muutenkin hyvä, sillä sieltä on lyhyet etäisyydet muualle Baltiaan, Venäjälle sekä Etelä-Eurooppaan. Viro on toimintaympäristönä hyvin samankaltainen kuin Suomi. Yhtiömuodot ovat hyvin samanlaisia kuin Suomessa. Viron talous on tällä hetkellä yksi Euroopan parhaista ja nopeimmin kasvavista, mikä houkuttelee suomalaisia Viroon. Virossa kustannustaso on Suomea huomattavasti alhaisempi.

Virolainen verotusjärjestelmä on yrityksille erittäin edullinen, erityisesti sellaisissa tapauksissa, joissa yritys ei jaa tekemäänsä voittoa, vaan sijoittaa sen yrityksen toimintaan. Tämä oli merkittävin yksittäinen syy siihen, miksi suomalaisen on kannattavaa perustaa yritys Viroon.

Tämän opinnäytetyön lukeminen antaa lukijalle perustiedot siitä, millainen prosessi yrityksen perustaminen Viroon on, millainen Viro on liiketoimintaympäristönä ja tarkastelee tärkeimpiä eroja Suomen ja Viron yritysverotuksen välillä.

Asiasanat: yrityksen perustaminen, viro, yritysverotus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Business Administration
Proacademy

JOONAS MARILA

Why Finns establish businesses in Estonia?

Bachelor's thesis 49 pages, appendices 8 pages
November 2012

The objective of this thesis was to study why Finns establish businesses in Estonia. Over the last 7 years, the number of Finnish companies, which operate in Estonia, has increased by 250 percent. This thesis aimed to find out which elements affect this phenomenon. This thesis concentrated on how the phenomenon is driven by the Estonian tax policies for businesses and owners of businesses.

The thesis is divided into two parts: the theory and the empirical research. The theory consists of key information about Estonia, such as company forms and the economy. The empirical study was executed by conducting qualitative interviews with professionals from Estonian business life, who have run businesses in both Finland and Estonia.

This thesis concludes that the reason why Finns establish companies in Estonia is ambiguous. The Finns are attracted to Estonia for several reasons. For Finns there are very minor disadvantages to operating a business in Estonia, such as the differences in culture and legislation. On the other hand, there are many benefits. The location of Estonia is beneficial relative to Finland. Estonia lies close to Finland both geographically as well as mentally. Its location in the Baltic region is better than Finland's in that the location allows short distances to markets in Russia and Eastern Europe. Estonia is also quite similar to Finland as to the operational environments.

The Estonian taxation system is very beneficial to businesses, especially if profit is re-invested in the company as opposed to being distributed to shareholders. This is the most significant reason why it is profitable for a Finn to establish a business in Estonia.

This thesis will provide the reader with the basic knowledge about the process of establishing a company in Estonia and what the Estonian operational environment is like. It also examines the most important differences between the Finnish and Estonian business taxation.

Key words: establishing a business, estonia, business taxation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	VIRO	8
	2.1 Viron perustiedot	8
	2.2 Viro toimintaympäristönä	8
	2.3 Viron talous.....	12
	2.4 Viron yhtiömuodot.....	14
3	VEROTUS VIROSSA	19
	3.1 Yritysverotus.....	20
	3.1.1 Yrityksen perustaminen ja alkuvaihe	23
	3.1.2 Yrityksen kasvuvaihe	25
	3.1.3 Sukupolvenvaihdos yrityksessä	26
4	TUTKIMUS	29
	4.1 Yritystoiminnan aloittaminen Virossa	30
	4.2 Yritystoiminta Virossa	31
	4.3 Hyödyt yritystoiminnan harjoittamisesta Virossa Suomen sijaan	33
5	POHDINTA.....	35
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET	41
	Liite 1. Haastateltavilta kysytyt kysymykset.....	41
	Liite 2. Kalle Pedakin haastattelu	42
	Liite 3. Kari Salmelan haastattelu	45
	Liite 4. Nikolay Yuferevin haastattelu	48

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miksi suomalaiset perustavat yrityksiä Viroon. Suomalaisen henkilöiden omistuksessa olevien, mutta Virossa toimivien yritysten määrä on kasvanut viimeisen 7 vuoden aikana noin 250 prosenttia. Vuonna 2005 Viron kaupparekisterissä oli 100 % suomalaisomistuksessa olevia yrityksiä hieman yli 1700 kappaletta. Vuoden 2009 alussa suomalaisomisteisia yrityksiä oli vajaat 2800 kappaletta. Vuoden 2012 alussa määrä oli kasvanut jo 4069 yritykseen. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 2.)

Viron yritysalamassa suomalaisilla tytäryhtiöillä on tärkeä asema. Vuonna 2010 Virossa toimi 441 suomalaisen konsernin tytäryhtiötä. Suomalaiset tytäryhtiöt, jotka toimivat Virossa, työllistivät 28 400 työntekijää ja keräsivät liikevaihtoa 3,87 miljardia euroa vuonna 2010. Suomalaiset konsernit muodostavatkin suurimman ulkomaalaistaustaisen yritysryhmittymän Virossa. Sen osuus kaikista ulkomaalaistaustaisista konserneista oli 27 prosenttia vuonna 2010. Tytäryritysten määrällä mitattuna Viro onkin suomalaisten toiseksi suosituin sijoittautumiskohde heti Ruotsin jälkeen. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 2,12.)

Vuonna 2009 Viron kaupparekisterissä oli 18 000 yritystä, jotka omisti joko yritys, jolla on suomalainen yritystunnus (y-tunnus) tai jonka vastuuhenkilönä oli suomalaisen henkilötunnuksen omaava henkilö. Yli 16 000 yrityksessä omistaja oli yksityishenkilö. Huomionarvoista luvuissa on kuitenkin se, että vastuullisiin yksityishenkilöihin luettiin kaikki henkilöt, jotka omaavat suomalaisen henkilötunnuksen alkuperäisestä kotimaastaan huolimatta. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 15–16.)

Nimen perusteella pääteltynä melkein puolet näistä henkilöistä oli alkuperäisiä virolaisia, joilla on nyt myös suomalainen henkilötunnus. Vaikka todennäköisesti suurella osalla yrityksistä liiketoiminta ei ole vielä alkanut, se on loppumassa, tai se ei ole merkittävää, on näiden rekisteröityjen yritysten määrä nelinkertaistunut vuosina 2000–2009. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 15–16.)

Koska osa rekisteröidyistä yrityksistä ei toimi aktiivisesti, saattavat nämä luvut antaa hieman vääran kuvan, mutta trendi on selkeästi havaittavissa. Tätä täydentää se, että vuonna 2011 joka neljäs Elinkeinoelämän keskusliiton kyselyyn vastannut pk-yritys aikoo laajentaa yritystoimintaa ulkomaille. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 15–16.)

Joka kymmenes oli siirtämässä liiketoimintansa kokonaan pois Suomesta joko melko todennäköisesti tai varmasti seuraavan kolmen vuoden aikana. Teollisuusyrityksissä tämä näkyy vielä selvemmin, sillä siellä joka viides kyselyyn vastannut oli siirtämässä toimintaa ulkomaille. Viro oli suomalaisten pk-yritysten mielestä Venäjän jälkeen mieluisin maa, jonne perustaa uusi yritys, laajentaa nykyistä liiketoimintaa tai siirtää nykyinen liiketoiminta. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 16,18.)

Kyseinen ilmiö on kerännyt huomiota mediassa ja internetin keskustelupalstoilla. Aihe on ajankohtainen ja yhteiskunnallisesti merkittävä. Nämä olivat tekijöitä, jotka vaikuttivat merkittävästi opinnäytetyön aiheen valintaan asiakkaan tarpeen lisäksi. Jokainen yritys, jonka suomalainen perustaa kotimaansa sijasta Viroon, vähentää omalta osaltaan maamme verovaroja sekä työpaikkoja ja näin vaikuttaa yhteiskuntamme hyvinvointiin. Yrittäjyys ja menestyvä yritystoiminta ovat merkittävä osa Suomen taloutta (Suomen Yrittäjät 2011).

Idea tämän opinnäytetyön aiheeseen on asiakaslähtöinen. Tuttavani on perustanut yhtiökumppaneidensa kanssa yrityksen Viroon. Heille syy yrityksen perustamiseen Viroon oli ilmeinen: yrityksellä on laaja kohderyhmä Virossa. He tarjosivat minulle opinnäytetyön aiheita, joka tarkastelee asiaa eri näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää syitä siihen, miksi suomalaiset perustavat yrityksiä juuri Viroon. Työ tarkastelee asiaa erityisesti verotuksen näkökulmasta.

Opinnäytetyö alkaa teoreettisella viitekehyksellä, joka on rakennettu Viroon liittyvistä tiedoista. Teoriaosan alku kertoo Viron perustiedot ja minkälainen Viro on liiketoimintaympäristönä. Tämän jälkeen käsitellään Viron taloutta sekä liiketoimintamuotoja. Kaikki nämä ovat tärkeitä tekijöitä, kun mietitään yrityksen perustamisesta. Kun Virosta ja sen yritysmuodoista on saatu kuva, siirrytään tarkastelemaan eroja verotuksessa.

Luvussa kolme käsitellään ensin hieman virolaista verotusjärjestelmää kokonaisuudessaan, minkä jälkeen siirrytään vertailemaan yritykseen kohdistuvan verotuksen eroja. Vertailussa käsitellään Suomen ja Viron välillä olevia eroavaisuuksia yritysverotuksessa yrityksen eri elinkaaren vaiheissa. Tämän lisäksi luvussa käsitellään myös yrityksen omistajaan kohdistuvia veroja.

Teoriaosuuden jälkeen siirrytään tutkimusosaan. Tutkimusosa on tehty laadullisella puolistrukturoidulla haastattelulla. Puolistrukturoidulla haastattelulla tarkoitetaan haastattelua, jossa kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat, mutta vastauksia ei ole rajoitettu valmiilla vastausvaihtoehdoilla. Haastateltavat voivat siis vastata kysymyksiin täysin omin sanoin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47.) Haastateltavina oli liike-elämän ammattilaisia, jotka ovat olleet yritystoiminnassa mukana useita vuosia sekä Suomessa että Virossa.

2 VIRO

2.1 Viron perustiedot

Viron tasavalta, joka tunnetaan paremmin lyhyenä muotona Viro, on vain 1,3 miljoonan asukkaan (2012) itsenäinen valtio Baltiassa (Viron Suurlähetystö 2012). Väkiluvulla mitattuna Viro onkin Eu-maiden neljänneksi pienin valtio (2007) (Valtiovarainministeriö 2007). Viro sijaitsee Itämeren itärannalla ja on Baltian maista pohjoisin (Euroopan unioni 2012). Viron rajanaapureita ovat Latvia ja Venäjä (Järvinen 2005,9).

Viro on parlamentaarinen demokratia (Finpro 2010). Yhteiskunnassa on huomattavissa liberalistista ajattelumallia, joka näkyy siinä, että Virossa on esimerkiksi hyvin yksilökeskeinen hyvinvointijärjestelmä, joka muistuttaa amerikkalaistyyppistä liberaalia hyvinvointimallia. Virolla ei ollut rahaa eikä halua hyvinvointivaltion luomiseen sillä hetkellä, kun tämä järjestelmä luotiin. Virossa kansa ei halua, että valtio päättää mihin heidän verorahansa käytetään. Tästä johtuen Viron hyvinvointimalli on kevyt, ja valtion sosiaalitet pidetään pieninä. (Järvinen 2005, 15.)

Viron virallinen kieli on viro. Viron kieli kuuluu suomalais-ugrilaiseen kieliryhmään. Suomen kieli on hyvin läheinen viron kielelle. Virossa puhutaan ja ymmärretään myös paljon suomea. Noin 25 prosenttia väestöstä on alkuperältään venäjänkielistä. Englannin ja saksan kielet ovat myös laajalti tunnettuja. (Viron suurlähetystö 2012.)

Virossa asutus on keskittynyt kaupunkeihin, sillä 69 prosenttia väestöstä asuu kaupungeissa (2010). Jo yksin Viron pääkaupungissa Tallinnassa elää 401 000 ihmistä, joka on lähes kolmannes koko väestöstä. Muita suuria kaupunkeja ovat Tartto (104 100 asukasta), Narva (65 200 asukasta), Kohtla-Järve (43 800) ja Pärnu (43 800). (Viron Suurlähetystö 2012.)

2.2 Viro toimintaympäristönä

Viron liiketoimintaympäristö muistuttaa Suomea, mutta maiden välillä on myös kulttuurillisia eroavaisuuksia. Suomalaisten tapaan virolaiset ovat alkuun hieman varautuneita,

mutta nauttivat toisaalta myös nokkelasta sanailusta. (Susiluoto 2002, 21.) Koska virolaiset arvostavat korkeaa koulutusta, tekevät tittelit ja tutkinnot heihin vaikutuksen (Finpro 2010.) Virolaiset ovat suomalaisia muodollisempia liikeneuvotteluissa, ja myös pukeutuminen neuvotteluihin on muodollisempaa. Teitittely on ehdottomuus, ellei siuntauksia ole tehty. Ilmiö toteutuu myös nuorten liikekumppanien keskuudessa. (Susiluoto 2002, 21.)

Kulttuurierot saattavat aiheuttaa ongelmia, koska virolaiset eivät ole yhtä suorapuheisia kuin suomalaiset. Suomalaiset ovat tottuneet suoraan puheeseen. Heiltä saattaa mennä ohi virolaisten kielteinen suhtautuminen. Virolaiset ilmaisevat haluttomuutensa hellävaraisesti ja kiertäen. Liiketoiminnassa virolaiset puhuvat äidinkieltä, englantia ja venäjää. (Susiluoto 2002, 21.)

Viro liittyi Euroopan unionin jäseneksi 2004, euroalueeseen 1.1.2011 ja käyttää rahayksikkönään euroa (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012,5). Viron talous on tällä hetkellä yksi EU:n nopeimmin kasvavista. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 5). Maailmanpankki, Maailman talousfoorumi ja IMD ovat useasti arvioineet Viron yhden maailman helpoimmista ja tehokkaimmista valtioista harjoittaa liiketoimintaa. Mitattaessa kansainvälisen kaupanteon helpoutta Viro sijoittui kolmanneksi 181 maan joukosta. (Liive 2011.)

Viron sijainti liike-elämän kannalta ajateltuna on hyvä. Viro on helposti saavutettavissa maa-, ilma- ja meriteitse. Virosta on lyhyet etäisyydet Baltiaan, Pohjoismaihin, Länsi-Eurooppaan ja Venäjälle. Tallinnasta on matkaa Helsinkiin 85 km, Riikaan 310 km, Pietariin 350 km ja Tukholmaan 375 km. Viron rautatiet ovat leveydeltään yhtenevät Venäjälle, Keski-Aasiaan ja jopa Kiinaan asti. Virosta löytyy myös Baltian syvimät satamat, jotka ovat auki vuoden ympäri. Valtio tukee ja kehittää Viron infrastruktuuria pyrkimällä helpottamaan kansainvälistä kaupantekoa. (Liive 2011.)

Tietoverkkoyhteydet Virossa ovat hyvät. Vuonna 2015 jokaiseen kotitalouteen on mahdollista saada 100Mbit/s kiinteä internetyhteys. Tämän lisäksi tällä hetkellä on jo käytössä neljä 3G-verkkoa ja kaksi 4G-verkkoa, jotka yhdessä kattavat koko maan. (Liive 2011.) Virossa tietoyhteiskunta on varsin edistyskellinen, ja e-bisnes on levinnyt laajalle. Virolaisista yrityksistä yli 80 prosenttia hoiti myynti- ja ostolaskutuksen vuonna

2011 täysin sähköisesti. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 19.)

Työvoiman saatavuus Virossa on kaksijakoinen. Työvoima on joko erittäin hyvin koulutettua tai käynyt pelkän peruskoulun. Ammattitaitoista työvoimaa on vaikeampi löytää kuin suorittavan työn tekijöitä. Tietyillä aloilla ammattitaitoisesta työvoimasta on jo pulaa, erityisesti Tallinnassa. Ongelman osasyys on se, että korkeasti koulutetut virolaiset hakeutuvat yhä useammin ulkomaille töihin paremman palkan perässä. (Järvinen 2005, 20.)

Ammatillisen koulutuksen opinnot eivät ole Virossa arvostettuja, mistä johtuen yhä useampi valitsee korkeakouluopinnot (Järvinen 2005, 20). Tästä johtuen koulutustaso on keskimäärin varsin korkea (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 4). Toisaalta, kun virolaiset ovat lähteneet ulkomaille töihin, koska Euro maiden työvoiman rajoittaneet säädökset poistuivat Suomen osalta vuonna 2006, on vuodesta 2008 lähtien Virossa ollut tarjolla yhä enemmän pätevää ja hyvin koulutettua työvoimaa kasvavan työttömyyden takia. (Finpro 2010.)

Yrityksen näkökulmasta ajateltuna työvoimakustannukset ovat Virossa melko alhaiset. Teollisuustyöntekijän palkkataso on noin kolme kertaa pienempi kuin Suomessa (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 4.) Vaikka palkkataso onkin pienempi, Virossa työntekijät ovat usein motivoituneita tekemään töitä ja etenemään urallaan (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012,19). Elinkeinoelämän keskusliiton kyselyn mukaan suomalaisten yritysjohtajien mielestä Tallinnassa on helpompi olla työnantajana kuin Helsingissä. Työntekijät ovat valmiita joustamaan kysyntätilanteen mukaan sekä työhaluisia. Tallinnassa on myös helppoa ja edullista saada yritystoimintaa tukevia palveluita kuten kiinteistö-, hallinto- ja tukipalveluita sekä konsulttiapua (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 19.)

Keski- ja Itä-Eurooppaan verrattuna Virossa korruptio on ollut vähäistä. Viimeistelyt korruption vastaiseen lainsäädäntöön Viro teki vuonna 2003. Vuonna 24 se sijoittui 146 maan listalla sijalle 31. Viro jakoi sijan Slovenian kanssa. Sijoitus oli Keski- ja Itä-Euroopan korkein. Virossa on siis Keski- ja Itä-Euroopan maista vähintään korruptiota.

Tästä huolimatta Virossa on merkkejä korruptiosta taloudessa ja yhteiskunnassa. (Järvinen 2005, 14.)

Vaikka Viron lait vastaavat Eu:n vaatimuksia, on huomattava, että lait eivät ole samankaltaisia kuin esimerkiksi Suomessa. Virossa lait ovat yksityiskohtaisempia ja sisältävät useita muotovaatimuksia. Käytännön kokemusta on kertynyt vähän, koska lait ovat Virossa uusia. Tästä johtuen käräjille joutumisen riski on Virossa suurempi kuin Suomessa. Vastapuoli saattaa haluta saada ennakkotapauksen asiassa, jota suomalainen voi pitää itsestään selvyytenä. Käräjille joutuminen voi olla kallista Virossa, sillä siellä on käytössä suomalaisille tuntematon leimavero. Vero maksetaan valtiolle ja se pitää maksaa haastehakemuksen yhteydessä. Leimavero on keskimäärin 3 prosenttia haastehakemuksen summasta. Verolle ei kuitenkaan ole ylärajaa, eli varsinkin isoissa riidoissa summa voi olla merkittävä. Leimaveron maksaa häviävä osapuoli. (Lakimiesuutiset 2009.)

Viro on ottanut mallia angloamerikkalaisesta laista kilpailulainsäädännöstä. Jos virossa rikkoo kilpailulainsäädäntöä, on syyllistynyt rikokseen. Kilpailulain rikkomuksia ovat muun muassa kilpailua haittaavan sopimuksen solmiminen, määräävän markkina-aseman väärinkäyttö sekä kilpailua haittaavasta yrityskeskittymästä ilmoittamatta jättäminen. Kilpailulaki kannattaa ottaa vakavasti, vaikka liikemiehiä ei Virossa toistaiseksi ole tuomittu vankilaan näistä syistä. Rangaistukset ovat vakavat. Maksimirangaistus on kolmen vuoden vankeustuomio. Myös yritys voi saada jopa 16 miljoonaa euroa sakkoja. (Lakimiesuutiset 2009.)

Käsitteitä ei aina välttämättä ymmärretä naapurimaissa samoin, vaikka käsitteen olisivat samoja. Virossa tuomioistuimien katsoo, että osapuolilla on täysi oikeus tehdä sopimukseen ehdot. Näillä ehdoilla voidaan sopia myös korko ja viivästyskorko. Viron korkeimman oikeuden mukaan 72 prosentin korko ja prosentin viivästyskorko päivässä ovat lain mukaiset. Suomessa näin suuri korko tulkittaisiin melko varmasti kiskonnaksi. Tässä huomataan kohtuullisuuskäsitteen ero. (Lakimiesuutiset 2009.)

Maksut kannattaa Virossa hoitaa ajallaan, sillä perintätoimistot ovat nykyään yksityisiä. Yksityiset liikkeenharjoittajat saavat toiminnastaan palkkion, joka peritään velalliselta. Toiminta on nykyisin tehokasta ja nopeaa. (Lakimiesuutiset 2009.)

2.3 Viron talous

Viron talous on pieni ja avoin talous, joka kilpailee yritysten sijoittautumisesta ja investoinneista. Hallitukset ovat viime vuosina Virossa olleet hyvin sitoutuneita kasvuun tähtäävään talouspolitiikkaan. Kevyt verotus ja hyvä yritysilmapiiri on motivoiva yhdistelmä, joka houkuttelee ihmisiä yrittämään ja yrityksiä investoimaan. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 18.)

1990-luvun alussa Viro alkoi suuntautua keskusjohtoisesta taloudesta markkinatalouteen. Talousmalli on uusliberalistinen. (Järvinen 2005, 29.) Samaan aikaan yhteiskunta muuttui keskinäisriippuvuudesta yksilökeskeiseksi. Virossa nopea talouskasvu ja -kehitys linjattiin tärkeimmäksi päämääräksi. Talouden kasvua lähdettiin hakemaan yrittäjyyden lisäämisellä, matalalla verotuksella ja tämän avulla investointeja houkuttelemalla. (Järvinen 2005, 14–15.)

Vanhojen keskusjohtoisten rakenteiden uusiminen markkinatalouden mukaisiksi oli työläs prosessi, joka näkyi Virossa talouskasvun hidastumisena 90-luvun alussa (Järvinen 2005, 14). Talouden ja yhteiskunnan samanaikaiset muutokset saivat aikaan sen, että tuotanto laski ja kansalaisten elintaso heikkeni huomattavasti. Vasta vuonna 2001 itsenäinen Viro pystyi ylittämään neuvostoaikaisen bruttokansantuotteen tason. Talous saatiin kuitenkin melko nopeasti nousuun – kiitos rohkeiden ja valmiiden poliitikkojen, jotka olivat valmiita liberaaleihin uudistuksiin. Voidaan sanoa, että Viro on selvinnyt haastavasta talouden uudistamisesta erittäin hyvin. (Järvinen 2005, 29.)

Viron talouden nopeassa elpymisessä ja viennin kasvussa merkittäviä tekijöitä olivat uusien yritysten tehokkuus ja kasvu. Viro saavutti 1990-luvun aikana uudistuspolitiikallaan juuri sen, mitä oli tavoitellutkin: ulkomaisia sijoittajia houkuttelevat poliittiset ja taloudelliset olosuhteet. Pääomien siirtoa ei ole Virossa rajoitettu, ja ulkomaiset sijoittajat saavat täsmälleen saman verokohtelun kuin kotimaisetkin. Valtion yritysten yksityistämiseen ei löytynyt pääomia pienestä maasta. Ulkomaiset sijoittavat tarttuivat tilaisuuteen, minkä seurauksena Viroon kertyi paljon ulkomaisia suoria sijoituksia. Asukasluokun suhteutettuna Viro onkin yksi suosituimmista investointikohteista Eu-maissa. (Järvinen 2005, 29–30.)

Kansainvälisen rahoituskriisin iskiessä Viroon vuosina 2008–2009 hyvin voimakkaasti ajautui kansantalouden tilanne heikkoon kuntoon. Tätä kesti Virossa noin kaksi vuotta, mutta nyt maa on pääsemässä takaisin kasvu-uralle. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 4.) Virossa BKT:n kasvu on ollut nopeaa koko 2000-luvun ajan. Ulkomainen pääoma on ollut merkittävä tekijä BKT:n kasvamisessa. Virossa elintaso on korkein Baltian maista BKT:lla mitattuna. BKT kääntyi pitkän kasvun jälkeen laskuun vuonna 2008. (Finpro 2010). Virossa BKT upposi noin 15 prosenttia miinukselle vuonna 2009, mutta maa on toipunut taantumasta todella nopeasti. Lama seurasi sisäinen devalvaatio, joka laski maan yleistä kustannustasoa sekä paransi kilpailukykyä. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 4.)

Viron euroon liittymisestä on kulunut nyt vajaat kaksi vuotta, ja maan talous on hurjassa vauhdissa. Vuonna 2011 Viron talous kasvoi 7,6 prosenttia, eli viisi kertaa euroalueen keskiarvon verran. Viro onkin pystynyt hyvin hyödyntämään mahdollisuudet, jotka yhteisvaluutta on tarjonnut. Euromaista ainoa, jonka budjetti on ylijäämäinen, on Viro. Virolla on velkaa vain kuusi prosenttia BKT:sta. Esimerkiksi Saksalla vastaava luku on 81 prosenttia. Ero Kreikkaan on todella suuri. Kreikan velka-aste on kohonnut 165 prosenttiin. (Talouselämä 2012.)

Talousluvut ovat vakuuttavia, sillä Viroon vuosien 2008–2009 aikana iskenyt talouskriisi supisti taloutta 18 prosentilla Virossa. Taantuma oli suurempi kuin Kreikan viime vuosina kokema taantuma. (Talouselämä 2012.) Tällä hetkellä Viron talous onkin yksi Eu:n nopeimmin kasvavista talouksista. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 5.)

Taulukosta 1 nähdään nopeasti BKT:n kehitys Virossa viimeisen kuuden vuoden ajalta. Taulukko näyttää varsin vakuuttavalta, ilman vuoden 2009 lukua, jolloin Viroon iski talouskriisi. Luvut ovat ennusteiden mukaan kuitenkin lähdössä taas nousuun. Myös Viron taloudelle tärkeät investoinnit kiinteään pääomaan kokivat kovan kolauksen vuonna 2009, mutta luku on taas nousussa. Myös tuonnin ja viennin luvut Viro on saanut nostettua hienosti vuoden 2009 mahalaskusta. Ylipäätään Viron talouden tunnusluvut näyttävät hyvältä, kun otetaan huomioon vuoden 2009 raju lama.

TAULUKKO 1. Viron talouden tunnusluvut (FINPRO, Maaraportti; Viro 2010, 6; Suomen suurlähetystö, Tallinna 2012, muokattu.)

Viron talouden tunnusluvut							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
BKT	10,4%	6,30 %	- 3,6%	- 14,5% a	-1,1% e	3% e	1,9% e
Yksityinen kulutus	12,7%	7,9%	- 3,8%	- 19,0% a	- 5,0% e	2,0% e	-
Inflaatio	4,4 %	6,6 %	10,4%	- 0,1%	0,1% e	1,4% e	2,8% e
Investoinnit kiinteään pääomaan	19,5%	4,8%	-8,6%	- 34,0% a	- 4,0% e	2,0% e	-
Työttömyysaste	5,9%	4,7%	5,5%	15,0% a	15,5% e	14,2% e	10,4% e
Vaihtotase (BKT:stä)	-17,1%	-18,2%	-9,5%	4,4% a	1,5% e	- 1,3% e	-
Vienti (muutos)	-	-	-	- 18,6%	22,5%	23,5% e	1,6% e
Tuonti (muutos)	-	-	-	- 32,4%	20,6%	23,9% e	2,7% e
Keskipalkka	-	-	-	787 €	792 €	826 € e	860 € e
a = arvio, e = ennuste							

2.4 Viron yhtiömuodot

Virossa yhtiömuodot ovat lähes samat kuin Suomessa. Liiketoimintamuotoja Virossa ovat itsenäinen elinkeinonharjoittaja (füüsilisest isikust ettevõtja, FIE), avoin yhtiö (täisühing, TÜ), kommandiittiyhtiö (usaldusühing, UÜ), voittoa tavoitteleva osuuskunta (tulundusühinstu), Rajavastuuyhtiö (osaühing, OÜ), osakeyhtiö ja julkinen osakeyhtiö (aktsiaselts, AS) (Asianajotoimisto Legistum 2012.) Näiden lisäksi ulkomaalainen yritys voi perustaa sivuliikkeen (filiaal) Viroon (Asianajotoimisto Hedman Partners 2008). Suurimpia yrityksiä houkuttelee eurooppayhtiö-yhtiömuoto (SE) (Lakimiesuutiset 2009).

Suosituin yhtiömuoto Virossa on Suomen laille tuntematon rajavastuuyhtiö (osaühing, OÜ). Rajavastuuyhtiön voi tietyin reunaehdoin rinnastaa yksityiseen osakeyhtiöön, suurin ero on se, että osakkeita ei ole vaan jokaisella osakkaalla on yksi osuus. Osuuden nimellisarvo vaihtelee sijoitetun osuuspääoman mukaan. (Lakimiesuutiset 2009.) Tätä yhtiömuotoa käyttävät erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset. Rajavastuuyhtiö on erittäin potentiaalinen vaihtoehto suomalaiselle yrittäjälle, koska sitä on helppo ja edullinen hallita. Myös yhtiön perustaminen ja päätöksenteko on nopeampaa ja yksinkertaisempaa kuin osakeyhtiössä. Rajavastuuyhtiön minimiosuuspääoma on 2500 euroa. (Asianajotoimisto Legistum Oy 2012.) Summa on sama, kuin suomalaisen osakeyhtiön vähimmäisosakepääoma 2500 euroa (Suomen Yrittäjät 2012).

1.1.2011 lähtien rajavastuuyhtiön on voinut perustaa myös osuuspääomaa maksamatta. Tässä tapauksessa perustajan on oltava fyysinen henkilö ja osakepääoman alle 25 000 euroa. (Asianajotoimisto Hedman Partners Oy 2011.)

Rajavastuuyhtiö perustetaan osakkaiden välisellä sopimuksella, jonka vähimmäissisältö on määritelty laissa. Tämän lisäksi osakkaat voivat sopia yhtiömiesten oikeuksista ja velvollisuuksista. Perustajia voi olla yksi tai useampia. Perustajana voi toimia joko yksityinen henkilö tai toinen yhtiö. Perustajan kansallisuutta ei ole rajoitettu. (Asianajotoimisto Legistum Oy 2012.)

Yhtiöosuuden saa vapaasti luovuttaa muille yhtiömiehille. Yhtiöosuutta luovutettaessa ulkopuoliselle on yhtiömiehillä etuosto-oikeus, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin sovittu. Rajavastuuyhtiössä vastuu rajoittuu yhtiöön sijoitetun osuuspääoman määrän mukaan. Näin ollen osakkaat eivät vastaa henkilökohtaisella omaisuudellaan yhtiön sitoumuksista. (Asianajotoimisto Hedman Partners Oy 2011.)

Koska rajavastuuyhtiön perustaminen on verrattain helppoa ja riskitöntä, on se Viron suosituin yritysmuoto myös suomalaisomistajien keskuudessa. Vuonna 2010 syyskuussa Virossa oli 3899 rajavastuuyhtiötä joilla oli suomalaisomistus, kun kokonaisuudessaan suomalaisomisteisia yrityksiä oli 4283. (Asianajotoimisto Hedman Partners Oy 2011.)

Virolainen osakeyhtiö vastaa suurelta osin suomalaista osakeyhtiötä. Osakeyhtiö on Viron toiseksi suosituin yhtiömuoto heti rajavastuuyhtiön jälkeen. Osakeyhtiö oli myös

toiseksi suosituin yhtiömuoto suomalaisomistajien keskuudessa syyskuussa 2010. Suomalaisomistuksessa olevia osakeyhtiöitä oli 361 kappaletta, kun yrityksiä kokonaisuudessaan oli suomalaisomistajilla 4283. (Asianajotoimisto Hedman Partners Oy 2011.)

Yhtiömuodolle on ominaista velvollisuus rekisteröidä osakkeet arvo-osuusrekisteriin sekä pakollinen hallintoneuvosto yhtiön koosta riippumatta. Osakeyhtiön toiminnan on oltava julkista. Osakeyhtiö on raportointivelvollinen toiminnastaan. Yhtiömuodon minimiosakepääoma on 25 000 euroa. (Asianajotoimisto Legistum Oy 2012.) Suomessa yksityisen osakeyhtiön minimipääoma on 2500 euroa ja julkisen 80 000 euroa (Osakeyhtiölaki 2006).

Osakeyhtiön perustamiseen vaaditaan perustamissopimus ja yhtiöjärjestys. Perustajia ja osakkaita voi olla yksi tai useita. Perustajana ja osakkaana voi toimia yksityinen henkilö tai yritys. Perustajien ja osakkaiden kansallisuutta ei ole rajoitettu. Osakeyhtiö toimii kolmen pakollisen toimielimensä kautta. Pakollisia toimielimiä ovat yhtiökokous (üldkoosolek), hallintoneuvosto (nôukogu) ja hallitus (juhatus). Hallituksessa voi olla yksi tai useampia jäseniä. (Asianajotoimisto Legistum Oy 2012.)

Osakeyhtiössä tilintarkastus on pakollinen. Tilintarkastajan nimittää yhtiökokous. Tilintarkastajana saa toimia Virossa auktorisoitu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. (Asianajotoimisto Legistum Oy 2012.)

Avoimen yhtiön (täisühing, TÜ) perustamiseen vaaditaan vähintään kaksi osakasta. Osakkaat vastaavat yhtiön velvoitteista koko omaisuudellaan. Osakas vastaa myös muiden osakkaiden puolesta. Virossa on avoimia yhtiöitä vähän. Avoin yhtiö perustetaan yhtiösopimuksella. Avoimen yhtiön hyvä puoli on se, että yhtiömiehet voivat vapaasti sopia eri asioista. Laki ei rajoita päätöksiä juuri lainkaan. Avoin yhtiö voi ostaa, ottaa velkaa ja omistaa, koska se on itsenäinen oikeushenkilö. Oikeushenkilö voidaan tuomita oikeudessa niin, että päätös ei vaikuta yksityishenkilöihin. (ABC Kapital 2012.)

Kommandiittiyhtiö (usaldusühing tai UÜ) on henkilöyhtiö, joka muistuttaa avointa yhtiötä. Kommandiittiyhtiössä on vähintään yksi äänetön ja yksi vastuunalainen yhtiömies. Äänetön yhtiömies on vastuussa yhtiön velvoitteista vain sijoittamansa rahallisen pääoman verran. Äänetön yhtiömies ei saa osallistua yhtiön päätöksentekoon, ellei tätä ole

erikseen sovittu sopimuksissa. Vastuunalainen yhtiömies vastaa yrityksen velvoitteista koko omaisuudellaan. (ABC Kapital 2012.)

Voittoa tavoitteleva osuuskunta on liiketoimintamuotona harvinainen. Voittoa tavoittelevan osuuskunnan tarkoituksena on tukea jäsentensä taloudellisia etuja yhteistoimintaa hyväksi käyttämällä. (Kunnari 2012, 26.)

Ulkomaisen yhtiön sivuliike (filiaal) ei ole oikeushenkilö, vaan yritys on vastuussa sivuliikkeen toiminnan aiheuttamista velvoitteista. Ulkomaisen yhtiön sivuliikkeelle on ominaista tuotteiden tai palveluiden pysyvä tarjoaminen. (Tehotilit Leinonen Oy 2012). Mihin tahansa toiseen Eu-maahan yritys voi avata toissijaisen toimipaikan, jos se on laillisesti sijoittautunut toisessa Eu-maassa. Kaikissa Eu-maissa sivuliikkeiden täytyy tehdä ilmoitus yritysrekisteriin, vero- ja arvonlisäveroviranomaisille ja sosiaaliturvavirastoihin sekä julkaista emoyhtiön ja oman toimintansa tiedot. (Euroopan unioni 2011.)

Eurooppayhtiö (SE) on suureen kansainväliseen liiketoimintaan tarkoitettu yhtiömuoto, jonka vähittäispääoma on huikeat 120 000 euroa. Perustaminen on mahdollista neljällä eri tavalla; perustamalla holding-yhtiö tai yhteinen tytäryhtiö, sulautumalla tai muuntamalla julkinen osakeyhtiö eurooppayhtiöksi. Eurooppayhtiön sääntömääräisen kotipaikan on oltava tosiasiallinen kotipaikka, eli se, jossa yhtiön keskushallinto sijaitsee. Määrättyä kotipaikkaa voidaan siirtää yhteisön alueella helposti. Yritystä ei tarvitse purkaa lähtövaltiossa ja perustaa uudelleen seuraavassa maassa. Tämän lisäksi säännöissä määrätään toimielimet. Toimieliminä toimivat osakkaanomistajien kokous ja hallintoneuvosto sekä johtokunta (kaksitasoinen järjestelmä). Myös yksitasoinen järjestelmä eli osakkaanomistajien kokous ja hallitus on mahdollinen. (Europa, Tiivistelmät Eu:n lainsäädännöstä 2007.)

Itsenäisenä elinkeinonharjoittajana voi toimia kuka tahansa Euroopan alueella asuva luonnollinen henkilö, joten tässä muodossa ei Suomeen verrattuna ole juurikaan eroa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2012.)

Yrityksen perustaminen tapahtuu rekisteröimällä se kaupparekisteriin. Virossa rekisteröinti-ilmoituksen käsittely tapahtuu viiden arkipäivän aikana. Perustusvaiheessa olevan yhtiön nimiin voidaan tehdä sopimuksia niin, että vastuu siirtyy yhtiölle, kun rekisteröinti on valmis. Jokainen asiakirja tulee esittää kaupparekisterille vironkielisenä. Jos

asiakirjat eivät ole vironkielisiä, tulee niihin hankkia käännös, joka on notaarin oikeaksi todistama. Virossa ei ole mitään rajoituksia ulkomaisia yrittäjiä kohtaan. Oikeudet ja velvollisuudet ovat täysin samat kuin paikallisillakin yrittäjillä. Kuka tahansa ulkomaalainen sijoittaja voi perustaa yrityksen Virossa. (Smirnov 2012).

Toinen vaihtoehto perustamisen sijaan on niin sanotun valmisyhtiön ostaminen. Valmisyhtiö on perustettu rekisteriin nimensä mukaisesti jo valmiiksi, mutta sen nimissä ei ole harjoitettu liiketoimintaa. Valmisyhtiön ostamisen avulla liiketoiminta voidaan aloittaa heti kauppakirjan notaarisen vahvistuksen jälkeen. Näin vältetään hakemusruuhkilta kaupparekisterissä tai mahdollisilta nimiongelmilta. Valtakirjaa käyttämällä yrityksen ostajan ei tarvitse edes käydä Virossa saadakseen yritys omistukseensa. Jopa virolaisen pankkitilin perustaminen on mahdollista valtakirjan avulla. Yrityksen saa käyttöönsä jo alle kolmessa tunnissa. (Liivikas OÜ 2012). Koska yhtiömuodot Virossa ovat melko samanlaiset kuin Suomessa, ja niiden perustaminen tai ostaminen on helppoa ja toimintojen suorittamiseen löytyy paljon tarjontaa, ei yrityksen perustaminen Viroon ole juuri lainkaan hankalampaa, kuin vastaavan perustaminen Suomeen.

3 VEROTUS VIROSSA

Viron verotusjärjestelmän pääperiaatteita ovat läpinäkyvyys ja yksinkertaisuus. Virossa verotaakka on melko kevyt. Kevyt verotus suosii työntekoa ja liiketoimintaa. Verojen yhteenlaskettu osuus on kolmannes bruttokansantuotteesta. Viron kokonaisveroaste on 33 prosenttia. Virossa on käytössä tasavero. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilöitä verotetaan samalla prosentilla tuloista riippumatta. Vain hyvin pienet tulot on vapautettu ansiotuloverosta. Vuonna 2005 raja tuloverovapaaseen tuloon oli noin 1 304€ vuodessa. (Järvinen 2005, 49.)

Viro otti tasaveron käyttöön yhtenä ensimmäisistä valtioista maailmassa, vuonna 1994. Tasavero on harvinainen länsimaissa. Tasaveroa käytetään enimmäkseen Baltian ja Itä-Euroopan maissa sekä Venäjällä, Islannissa ja Hong Kongissa. Virossa kansa on jakautunut hyvin toimeentuleviin ja huono-osaisiin, ja tasavero tuloverona edesauttaa tätä asetelmaa. (Kunnari 2012, 28.) Tämä johtuu siitä, että Virossa valtion sosiaalivetot ovat pienet. Henkilöt, jotka eivät voi tehdä töitä tai pysty tekemään niitä täyspäiväisesti, eivät tienaa paljoa, mutta eivät myöskään saa valtiolta tukea. Vaikka heillä on pienet tulot, on veroprosentti sama kuin henkilöillä, jotka tienavat paljon enemmän. Yritysten ja paljon tienavien kannalta verotus on kuitenkin suosiollinen. Viron talousihmeen yksi kääntöpuoli onki juuri sosiaalisten erojen kasvu. (Järvinen 2005, 15.)

Viron yleinen verokanta on laskenut 2000-luvulla. Vuonna 2004 se oli 26 prosenttia ja vuodeksi 2005 veroprosentti tippui 25 prosenttiin. (Järvinen 2005, 49) Tällä hetkellä vero on 21 prosenttia. Veroprosentti on sama yksityisille sekä yrityksille. (Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa 2012, 22). Vuodesta 2015 alkaen tuloveroprosentti laskee jälleen, nyt 20 prosenttiin. Mediassa on puhuttu jopa 18 prosentista, mutta laman takia tilanne on tauolla (Kauppalehti 2011).

Arvonlisävero, eli kulutusvero, on Virossa 20 prosenttia. Alennettua kantaa, joka on 9 prosenttia, käytetään lääkkeisiin, kirjoihin ja lehtiin. (Suomen suurlähetystö 2012). Virossa arvonlisäverovelvollisiksi katsotaan henkilöt, joiden yritystoiminnassa liikevaihto on vähintään 16 000€ tai yhtiöt, joiden liikevaihto on vähintään 10 000€ tuotteita hankittaessa. Arvonlisäverovelvollisuuden ylittyessä pitää rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi. (Leinonen Tehotilit Oy 2012.)

3.1 Yritysverotus

Yritysverotuksessa Viron verokanta on Suomea alhaisempi. Suurimpana erona on se, että Virossa yritysveroa joutuu maksamaan vain voitonjaosta. Muuten veroa ei peritä. Myös arvonlisäverotus on Virossa Suomea edullisempi. Tilanne saattaa kuitenkin muuttua Eu-harmonisoinnin myötä niin, että verotuksen erot kaventuvat. (Järvinen 2005, 51.)

Yrityksen verotuksen välisistä eroista Suomen ja Viron välillä on paljon keskustelua julkisuudessa. Kun puhutaan yrityksen kasvusta ja menestymisestä, on huomattava, että verotus on yksi tekijä, joka vaikuttaa yrityksessä tehtäviin päätöksiin. Näin ollen verokilpailu on osa yritystoimintaa. Suomessa ja Virossa yritystä, kuten sen omistajaakin, verotetaan eri tavoin yrityksen eri vaiheissa. (Perheyriyksen liitto 2012.)

Alla olevasta taulukosta näkyvät yhdellä silmäyksellä veroprosentit, jotka koskevat yritystä ja sen omistajaa. (taulukko 2). Taulukosta käyvät ilmi veroprosentit sekä Virossa että Suomessa. Punaisella on merkitty se maa, jossa veroprosentti on suurempi, ja vihreällä maa, jossa veroprosentti on pienempi tai sitä ei ole lainkaan. Tilanteen ollessa neutraali on molempien maiden prosentti merkattu keltaisella värillä.

Taulukosta käy ilmi, että Suomessa verotus on tiukempaa kuin Virossa. Yhtä kohtaa lukuun ottamatta verotus on Suomessa epäedullisempi kuin Virossa. Monessa kohdassa on jopa niin, että Suomessa veroa menee yli 20 prosenttia, kun Virossa ei veroteta lainkaan. Tämän kaltaisia veroja ovat esimerkiksi perintö- ja lahjaverot sekä yhtiöverot, joka Virossa realisoituu vasta yrityksen jakaessa voittoa. Tämä on suuri etu tapauksissa, joissa yrityksen tulee investoida voittovaroja yritystoiminnan kehittämiseen tai laajentamiseen (Pedak 2012).

TAULUKKO 2. Suomen ja Viron verovertailu yrityksen ja sen omistajan kannalta (Perheyriyksen liitto 2012, muokattu.)

Suomen ja Viron verovertailu yrityksen ja sen omistajan kannalta		
Vero	Suomi	Viro
Yhtiövero	24,50 %	- /21 % (3)
Osinkovero	30/32% Tai ansiotulovero (1)	-
Osingon kokonaisverorasitus (yhtiö+omistaja)	24,5 - 54 % (5)	21 %
Pääomatulovero	30/32 % (2)	- /21 %
Korkotulon vero	30/32 %	- /21 % (4)
Ansiotulovero	Progressiivinen max. 56 %	Tasavero 21 %
Perintö- ja lahjavero	1. Veroluokka 7-16% 2. Veroluokka 20-32%	-
Varallisuusvero	Poistettu 2006	-
Työn verokiila 2010 (6)	42,00 %	40% (7)

- (1.) Listaamattoman osakeyhtiön yksityishenkilölle jakaman osingon verotus Suomessa: Osinko on pääomatuloa, kun osinko on korkeintaan 9 % osinkoa jakavan yhtiön nettovarallisuudesta. Silloin osingosta on verovapaata enintään 60 000 euroa / osingonsaaja. Sen ylittävältä osalta osinko on 70-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa. Yli 9 % nettovarallisuudesta oleva osinko on 70-prosenttisesti veronalaista ansiotuloa. Listatun osakeyhtiön jakamasta osingosta on aina 70 % veronalaista pääomatuloa.
- (2) Vero on 30 % siihen saakka, kunnes verovelvollisen yhteenlasketut pääomatulot ylittävät 50 000 euroa. Ylittävältä osalta vero on 32 %.
- (3) Vero realisoituu vasta voitonjaon yhteydessä.
- (4) Verovapaa jos korkotulon maksajana ETA-alueella sijaitseva luottolaitos.
- (5) Kokonaisverorasitus on 24,5 % enintään 60 000 euron osinkoon saakka. Sen jälkeen kokonaisverorasitus on vähintään 40,4 %.
- (6) Työn verokiila on työnantajan työvoimakustannusten ja työntekijän nettotulon välinen erotus. Se kuvaa työnteon kokonaishintaa työnantajalle. Tässä on esitetty työn verokiila ilman kulutusverojen vaikutusta. Kun myös kulutusverot huomioidaan, keskipalkkaisen työntekijän työn keskimääräinen ns. kokonaisverokiila oli Suomessa 53,1 % vuonna 2010.
- (7) Tieto vuodelta 2009.

Seuraavaksi vertaillaan yritysverotusta Suomessa ja Virossa yrityksen eri vaiheissa, jotta saadaan käsitys siitä, miten Viron pienemmät prosentit hyödyttävät yritystä käytännössä. Esimerkkinä käytetään osakeyhtiötä yhtiömuotona.

Ensimmäisenä käydään läpi yrityksen alkuvaihe, jossa yritys perustetaan, siihen sijoitetaan alkupääomaa, yritys tekee voittoa, ottaa ensimmäiset työntekijänsä ja kasvattaa vakavaraisuuttaan. Tämän jälkeen siirrytään yrityksen kasvuvaiheeseen. Yritys kasvaa nopeasti ja tarvitsee kasvaakseen lisää pääomaa. Yritys voi kerryttää pääomaa joko omistajan tai ulkopuolisen rahoituksella tai yritystoiminnan tuottamina voittoina. (Per-

heyritysten liitto 2012.) Viimeisenä käsitellään läpi tilanne, jossa yritys käy läpi sukupolvenvaihdoksen. Kyseinen yritys on toiminut menestyksekkäästi, ja omistaja jää eläkkeelle siirtäen yrityksen osakkeita lapsilleen.

3.1.1 Yrityksen perustaminen ja alkuvaihe

Suomalaisen yrityksen tehdessä voittoa 100 euroa jää yritykselle 75,5 euroa. 75,5 euroa yritys voi käyttää työllistämiseen, yrityksen investointeihin ja kasvusuunnitelmiin. Virolaisen yrityksen tienaa 100 eurosta jää yrityksen käyttöön 100 €. Nämä varat yritys voi käyttää kasvuun, investointeihin tai työntekijöiden työllistämiseen. (Perheyritysten liitto 2012.)

Ero ei rahallisesti ole kovin suuri, kun yritys on tienannut 100 euroa, mutta on huomattava, että ero kasvaa jokaisella tienatulla eurolla. Veroista johtuen suomalaiselle käteen jäävä summa on 24,5 prosenttia pienempi, kuin virolaisen saama rahamäärä. Tämä luku saadaan selville yhtälön (1) avulla.

$$75,5/100-1*100= -24,50 \% \quad (1)$$

Virossa osingon kokonaisverorasitus on 21 prosenttia. Osinkojen määrä ei vaikuta asiaan. Kokonaisverorasitus on yhtä suuri kuin muidenkin sijoitustuottojen, kuten vuokrat tai korkotulojen. Tämä tarkoittaa sitä, että yritystä on verotuksen näkökulmasta kannattavampaa rahoittaa omalla pääomalla velan sijaan, koska yrityksen ei tarvitse maksaa veroa voitostaan ennen kuin osinkoina ulos jaettaessa. (Perheyritysten liitto 2012.)

Oman pääoman kasvattaminen lisää yrityksen vakavaraisuutta. Vakavaraisuus taas helpottaa yrityksen taloudellista toimintakykyä, erityisesti aikoina jolloin yrityksellä menee huonommin. Vaikeista ajanjaksoista on helpompi päästä yli, jos rahaa on varastossa. Näin ollen omistajan kannattaa sijoittaa varansa mieluummin yrityksen kasvuun, eikä muihin sijoituskohteisiin. Tämä johtuu siitä, että yritykseen sijoitettu oma pääoma ei tule verotuksen piiriin, ellei sitä nosteta yrityksestä osinkoina ulos. (Perheyritysten liitto 2012.)

Suomessa yritys pystyy jakamaan enintään 60 000 euroa osinkoa, joka on yhteen ker-
taan verotettua. Kokonaisverorasitus on tässä tapauksessa 24,5 prosenttia. Silloin vero-
tus on melko kannustavaa, vaikka onkin jo suurempi kuin Virossa oleva 21 prosenttia.
Suomessa tilanne muuttuu kuitenkin huomattavasti 60 000 euron jälkeen. Tämän jäl-
keen kokonaisverorasitus osingoissa on vähintään 40,4 prosenttia ja maksimissaan 54
prosenttia. (Perheyritysten liitto 2012.)

Verorasitus nousee samalle tasolle kuin palkan verotus. Verokannustin yrityksen perus-
tamiselle ja riskin ottamiselle on pieni. Virossa käytössä on tasavero, joka tarkoittaa
sitä, että yrityksiä ja yksityishenkilöitä verotetaan samalla tavalla. On kuitenkin huomatta-
tava, että Virossa ei veroteta yrityksen tekemää voittoa lainkaan. Suomalainen yritys
maksaa tuloksestaan veroa 24,5 prosenttia (Valtiovarainministeriö 2012.) Viron tasave-
ro on myös huomattavasti pienempi kuin Suomen verotus osingoissa. Näin ollen verotus
kannustaa enemmän yrityksen perustamiseen Virossa kuin Suomessa. (Perheyritysten
liitto 2012.)

Työn verokiilalla tarkoitetaan työnantajalle koituvien työvoimakustannusten ja työnteki-
jän nettotulojen välistä erotusta. Tällä kuvataan työntekijän kokonaishintaa työnantajal-
le: Kuinka paljon työnantajan täytyy maksaa enemmän kuin työntekijän nettopalkka on?
Vuonna 2010 Suomessa työn verokiila oli noin 42,0 prosenttia keskipalkkaisella työnteki-
kijällä (ilman kulutusverotuksen vaikutusta). Tämä tarkoittaa sitä, että työnantajan on
maksettava noin 2600 euroa kuukaudessa, jotta voi palkata työntekijän, joka saa palkkaa
käteen 1500 euroa. (Perheyritysten liitto 2012.)

Työn verokiila oli Virossa keskimäärin 40,0 prosenttia vuonna 2009. Tämä tarkoittaa
sitä, että työnantajan on maksettava noin 2500 euroa kuukaudessa, jotta voi palkata
työntekijän, joka saa käteen 1500 euroa. Ensimmäisten työntekijöiden palkkaaminen on
huomattava kustannus ja merkittävä riski molemmissa maissa. Virossa tilanne on yri-
tyksen kannalta hieman edullisempi. (Perheyritysten liitto 2012.)

On kuitenkin otettava huomioon, että Virossa palkkojen taso on paljon Suomea alhai-
sempi. Mediaanipalkka on Virossa 600 euroa kuussa. Suomessa mediaanipalkka on
3 000 euroa. Mediaanipalkalla tarkoitetaan summaa, jota vähemmän ja enemmän tie-
naavia on määrällisesti yhtä paljon. Keskipalkka Virossa on noin 900 euroa. (Kansan
Uutiset 2012.)

3.1.2 Yrityksen kasvuvaihe

Kasvua mitataan perinteisesti liikevaihdon ja henkilöstömäärän kasvulla. Kasvua pidetään usein itsestäänselvyytenä yritystoiminnassa (Opetushallitus 2012). Yrityksen kasvu edellyttää usein investointeja, ja yrityksen kasvaessa sen käyttöpääoman tarve lisääntyy (Finnvera 2012.) Jos yritys kasvaa nopeasti, saattaa pääoman tarve tulla yllättäen eteen. Yritys voi kerryttää pääomaa joko omistajan tai ulkopuolisen rahoituksella tai yritystoiminnan tuottamina voittoina. (Perheyritysten liitto 2012.)

Kuten edellisessäkin esimerkissä, suomalaisella yrityksellä on 24,5 prosenttia vähemmän rahaa käytössään kuin virolaisella, jos yritykset tekevät saman verran tulosta, koska suomalainen yritys maksaa voitostaan yhtiöveroa. Virolaisella yrityksellä ei tätä taakkaa ole, joten se voi käyttää kaikki voittovaransa kasvuun. Osinkojen kokonaisverorasitus on 21 prosenttia, joka on yhtä suuri kuin muidenkin sijoitustuottojen. Verotuksen näkökulmasta omistajan kannattaa sijoittaa rahansa yrityksen kasvuun rahoittamalla sen toimintaa. Virolainen verotusmalli tukee yrityksen kasvun rahoittamista. (Perheyritysten liitto 2012.)

Suomessa osinkoverotus kannustaa yrityksiä kasvuun alkuvaiheessa, kunnes yrityksen oma pääoma on vähintään 670 000 euroa per omistaja. Tällöin jaettavalle osingolle kertyy 24,5 prosentin kokonaisverorasitus. Tämän jälkeen jaetun lisäosingon kokonaisverorasitus, joka on 40,4 - 54 prosenttia, nousee korkeammaksi kuin muiden sijoitustuottojen. Näin ollen yritystä kannattaa rahoittaa velalla oman pääoman sijaan, kun asiaa tarkastellaan verotuksen näkökulmasta. (Perheyritysten liitto 2012.)

Kun rahoitus kasvuun hankitaan lainan muodossa, heikkenee yrityksen vakavaraisuus. Samalla myös taseen kestävyys heikkenee. Mitä heikompi on yrityksen vakavaraisuus, sitä heikommaksi pankit arvioivat sen lainanmaksukyvyn. Tämä johtaa siihen, että lainan saatavuus heikentyy ja lainan hinta nousee. Jos yritys ei saa omistajaltaan 25 euron pääomaa, jolla se voisi ottaa lainaa 75 euroa, jää yrityksen kasvun rahoituksesta 100 euroa puuttumaan. (Perheyritysten liitto 2012.)

Verotuksen näkökulmasta omistajan ei kannata sijoittaa varojaan yrityksen omaan pääomaan. Omistajan sijoittaessa rahansa johonkin muualle, esimerkiksi kiinteistöihin, hän voi saada yli 10 prosenttiyksikköä edullisemmin verotetun tuoton itselleen. (Perheyritysten liitto 2012.)

3.1.3 Sukupolvenvaihdos yrityksessä

Yritys on toiminut kannattavasti ja kasvanut 10 vuoden aikana. Liikevaihtoa yrityksellä on 20 miljoonaa, ja oma pääoma on kasvanut 5 miljoonaan euroon. Yrityksen omistaja haluaa siirtyä eläkkeelle. Omistajan neljästä lapsesta kaksi on työskennellyt yrityksessä erilaisissa tehtävissä jo vuosia. Kolmas lapsi opiskelee eri alaa, eikä häntä kiinnosta yrityksen toiminta. Neljäs lapsi käy vielä ala-astetta. Omistajan kaksi lasta, jotka ovat työskennelleet yrityksessä, ovat kiinnostuneita jatkamaan yritystoimintaa. (Perheyritysten liitto 2012.)

Omistaja sopii sukupolvenvaihdoksesta ja haluaa lahjoittaa tasapuolisesti yhden neljäsosan yhtiön osakkeista jokaiselle lapselle. Yhtiön arvo on verottajan mielestä 10 miljoonaa euroa. (Perheyritysten liitto 2012.) Seuraavassa esimerkissä käsitellään verotuksen aiheuttamat rasitukset Suomessa.

Kahdella lapsista on edellytykset, halu ja mahdollisuudet jatkaa yrityksen toimintaa. Tässä tapauksessa molemmat saivat yli 10 prosenttia yhtiön osakkeista, mikä tarkoittaa sitä, että heillä on oikeus lahjaverosta myönnettävään sukupolvenvaihdoshuojennukseen. Huojennuksen tavoitteena on yritystoiminnan jatkuminen sekä työpaikkojen säilyminen. Yritystoimintaa jatkavien lasten tulee maksaa lahjaveroa 80 000 euroa sukupolvenvaihdoksessa. Tämän veron voi maksaa viidessä 16 000 euron erässä. Lahjaveron on maksettava viiden vuoden aikana. (Perheyritysten liitto 2012.)

Muut lapset eivät saa lahjaverosta sukupolvenvaihdoshuojennusta, koska eivät ole olleet mukana yritystoiminnassa. Lahjaveron osuus on heidän osaltaan 400 000 euroa. Vero pitää maksaa noin puolen vuoden päästä lahjoituksen tapahtumisesta. Harvalla nuorella on niin merkittäviä varoja, että he voisivat maksaa lahjaveron osuuden. Harvalla on myös mahdollisuus ottaa niin suurta pankkilainaa, että tilanteesta selvittäisiin. (Perheyritysten liitto 2012.)

Lahjaveron maksamiseen tarvittavat varat on monessa tapauksessa otettava yrityksen liiketoiminnasta. Koska jokainen lapsi omistaa yhtiöstä neljäsosan, osinko jakautuu heille tasaisesti. Kahden lapsen tarvitsee saada 400 000 euroa osinkoa osinkoveron jälkeen, jotta voivat maksaa lahjaveron. Lahjavero pitää maksaa alle puolen vuoden aikana lahjoituksesta, joten osingot on maksettava kerralla. Tällöin myös yrityksessä työskenteleville lapsille on jaettava osinkoa. Suomen verojärjestelmä ei hyväksi suosivaa osingonjakoa. Siitä aiheutuu erittäin vakavia veroseuraamuksia. (Perheyritysten liitto 2012.)

Yhtiön on tehtävä voittoa noin 760 000 euroa, jotta se voi maksaa 575 000 osinkoa, koska yritys maksaa 760 000 eurosta noin 185 000 euroa yhteisöveroa. Kun yritys voi maksaa osinkoa 575 000 euroa, jää siitä osingon saajalle, eli lapselle, joka maksaa lahjaveron, 400 000 euroa, koska hän maksaa osinkoveroa summasta 175 000 euroa. Omistajalle jäänyt 400 000 euroa katoaa välittömästi lahjaveron maksamiseen. (Perheyritysten liitto). Tämänkaltaisen omistajan tapauksessa verorasitukseksi tulee kaavan (2) osoittama 760 000 euroa. (Perheyritysten liitto 2012.)

$$175\,000 + 185\,000 = 760\,000 \quad (2)$$

Virossa tilanne on paljon yksinkertaisempi. Lahjana saamistaan osakkeista omistajan lapset eivät joudu maksamaan veroa lainkaan. Näin vältetään myös siltä, että yrityksen tarvitsisi maksaa osakkailleen osinkoa lahjaveron maksamista varten. Yritys saa käyttää kaikki varansa esimerkiksi investointeihin. (Perheyritysten liitto 2012.)

Sukupolvenvaihdoksen tapahduttua virolaisen yrityksen tase on yli 2,5 kertaa vahvempi kuin suomalaisen yrityksen tase. Virolaisen yrityksen oma pääoma on 6 600 000 euroa, kun suomalaisella yrityksellä vastaava luku on 2 700 000 euroa. Suurin osa erosta, 2 300 000 euroa, muodostuu verorasituksesta, jonka suomalainen yritys kokee sukupolvenvaihdoksen aikana. Loput erotuksesta johtuu siitä, että virolainen yritys ei ole koskaan joutunut maksamaan veroa tekemästään voitosta, jonka on käyttänyt yrityksen kasvattamiseen. (Perheyritysten liitto 2012.)

Sukupolvenvaihdokselle Viro on huomattavasti parempi toimintaympäristö kuin Suomi, kun asiaa tarkastellaan verotuksen kannalta. Virossa ei ole lahjaveroa. Yritystoiminnasta ei tarvitse irrottaa varoja sukupolvenvaihdoksesta johtuvien kulujen maksamiseen, vaan

kaikki varat voidaan laittaa yrityksen toiminnan takaamiseen. Suomessa sukupolvenvaihdos saa aikaan uusille omistajille huomattavat lahjaveroseuraamukset. Huonossa tapauksessa jopa puolet yrityksen omasta pääomasta voidaan menettää siihen, että omistajat saavat veronsa maksettua. Nämä rahat ovat pois yrityksen taloudellisesta hyvinvoinnista. (Perheyritysten liitto 2012.)

On kuitenkin huomattava, että vaikka Suomessa yritys ja sen omistaja maksavat suurempaa veroa kuin Virossa, saavat he myös rahoilleen vastinetta. Verorahoilla kustannetaan julkisen sektorin toimintaa, esimerkiksi terveydenhuoltoa ja koulutusta. Tämän lisäksi verorahoja käytetään julkisen hallinnon ylläpitoon, tieverkostoon, viemäriverkostoon sekä muihin yhteiskunnan rakenteisiin. Verorahoilla myös turvataan yhteiskunnan tasavertaisuutta käyttämällä niitä tulonsiirtoon, kuten eläkkeeseen ja toimeentuloturvaan (Veronmaksajat 2012.) Kaikki näistä ovat sellaisia palveluita, joita myös yritys ja sen omistajat sekä työntekijät perheineen tarvitsevat. Suomen julkinen sektori ja maan infrastruktuuri ovatkin maailman tasolla aivan huippuluokkaa (Elinkeinoelämän keskusliitto 2011).

4 TUTKIMUS

Tutkimustavaksi opinnäytetyöhön valitsin laadullisen puolistrukturoidun haastattelun. Puolistrukturoidulla haastattelulla tarkoitetaan haastattelua, jossa kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat, mutta vastauksia ei ole rajoitettu valmiilla vastausvaihtoehdoilla. Haastateltavat voivat siis vastata kysymyksiin täysin omin sanoin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47.) Haastateltavilta kysytyt kysymykset löytyvät liitteestä 1.

Valitsin tämän tutkimusmenetelmän käytännön syistä. Haastattelu on yksi tiedonhankinnan perusmuoto, joka on hyvin joustava, ja sitä voidaan käyttää lähes kaikkeen tiedon keräämiseen. Molemmat osapuolet kokevat sen yleensä miellyttäväksi. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 11.) Tämän huomasin tehdessäni tutkimusta. Kiireiset liike-elämän ammattilaiset olivat todella avuliaita ja suostuivat vastaamaan esittämiini kysymyksiin mielellään, vaikka eivät saaneet tästä mitään korvausta. Haastattelu sopii tutkimusmenetelmäksi, kun halutaan tietää, miksi ihmiset toimivat tietyllä tavalla (Hirsjärvi & Hurme 2008, 11). Tämän haastattelun tarkoituksena oli selvittää niitä syitä, jotka vaikuttavat siihen, miksi suomalaiset perustavat yrityksiä Viroon Suomen sijasta.

Tutustuessani opinnäytetyön lähdemateriaaliin ja teoriaosuuden kirjoittamisen aikana minulle muodostui jo alustava käsitys niistä syistä, mitkä ajavat suomalaisia perustamaan yrityksiä Viroon. Tämä oli myös yksi syy miksi valitsin haastattelun, sillä se on hyvä tutkimusmenetelmä, kun halutaan selventää ja syventää mahdollisia vastauksia sekä tietoja (Hirsjärvi & Hurme 2008, 35).

Haastateltaviksi valitsin henkilöitä, joilla on kokemusta yrityksen perustamisesta ja liiketoiminnan harjoittamisesta sekä Suomessa että Virossa. Heillä on myös käytännön kokemusta ja ajankohtaista tietoa maiden laki- ja kulttuurieroista. Monet haastateltavat toimivat myös yrityksissä, jotka tarjoavat suomalaisille yrittäjille palveluitaan. Palveluiden tarkoitus on helpottaa suomalaisen yrittäjän aikomuksia perustaa yritys Viroon. Haastateltavat henkilöt löysin, kun etsin lähdemateriaalia opinnäytetyöhön. Heidän julkaisuistaan näkyi selvästi liiketoimintaosaaminen Virossa. Henkilöiden vankasta tietotaidosta muodostui kuva oman alansa osaavasta ammattilaisesta sekä luotettavasta lähteestä. Tarkoituksena oli syventää jo hankittua tietoa ja saada selville virolaisesta liike-elämästä asioita, joita voi saavuttaa vain kokemuksen kautta.

Haastattelut suoritettiin pääsääntöisesti sähköpostin välityksellä kahdesta syystä. Haastateltavat henkilöt asuvat Virossa, joten haastattelu henkilökohtaisesti paikan päällä olisi ollut vaikeaa ja kallista toteuttaa. Etu sähköpostin välityksellä toimimiseen puhelimeen verrattuna on kustannustehokkuus. Sähköpostissa vastaukset myös säilyivät tarkasti sanasta sanaan kirjallisessa muodossa, ja haastateltavat pystyivät vastaamaan kysymyksiin milloin tahansa. Puhelimella hoidettuna tutkijan ja haastateltavan olisi tarvinnut sopia yhteinen aika, jolloin suorittaa haastattelu. Sähköposti osoittautui hyväksi toimitattavaksi sekä haastattelijan että haastateltavan kannalta.

Yksi haastatteluista hoidettiin puhelimitse. Tässä oli se etu sähköpostiin verrattuna, että haastattelija pystyi esittämään tarkempia kysymyksiä haastateltavalle tilanteen niin vaatiessa. Puhelun nauhoittaminen oli kuitenkin hankalaa ja tallenteeseen palaaminen ja sieltä tiedon etsiminen oli huomattavasti vaikeampaa, kuin sähköisen muistion läpikäynti. Myös tallenteen litterointiin kului paljon aikaa.

Kaikki kuusi henkilöä, joita olin suunnitellut haastattelevani, vastasi suostuvansa haastateltavaksi. Vaikka kaikki vastasivat myöntävästi, jäi todellinen vastausmäärä kuitenkin paljon pienemmäksi. Kaikki haastateltavat suhtautuivat erittäin positiivisesti haastatteluun, mutta eivät pystyneet varamaan tarpeeksi aikaa haastattelulle muiden työtehtävien ohella. Aikaa vastaamiseen oli kaksi viikkoa.

Loppuen lopuksi haastateltavina toimivat Hesburgerin toimitusjohtaja Kari Salmela, Asianajotoimisto Legistum Oy:n lakimies Nikolay Yuferev ja Kalle Pedak, joka on asianajotoimisto Hedman Partners Oy:n toimiston osakas vastuualueenaan Viron liiketoiminta. Hänen erityisosaamistaan ovat myös yrityskaupat, yhtiö- ja kilpailuoikeus sekä sopimusoikeudelliset kysymykset.

4.1 Yritystoiminnan aloittaminen Virossa

Haastateltavien vastauksista käy ilmi, että yritystoiminnan aloittaminen Virossa on prosessina helppo. Eroa Suomeen ei juuri ole. Virolaisille tilanne on erittäin vaivaton, sillä he voivat perustaa yrityksen sähköisesti henkilökortilla. Ulkomaalaiselle tilanne on hieman eri, sillä perustamistoimenpiteet on suoritettava julkisella notaarilla Virossa. Yrityksen voi myös perustaa maksamatta osakepääomaa, joka on rajavastuuyhtiöllä

2500 euroa. (Pedak 2012.) Näiden lisäksi yrittäjä voi myös halutessaan ostaa valmisyhtiön, eli yrityksen joka on perustettu rekisteriin, mutta sen nimissä ei ole harjoitettu liiketoimintaa. Salmelan (2012) mukaan yrityksen perustaminen Viroon ei ole minkäänlainen ongelma. Yuferev (2012) on edellisten haastateltujen kanssa samaa mieltä, hän sanoo, että yrityksen perustaminen Viroon on yksinkertaista.

Kun lähdetään perustamaan yritystä ulkomaille, on oltava selkeä käsitys siitä, mihin maahan laajennetaan ja miksi. Pedakin (2012) mukaan Viroon ei tule lähteä pelkästään verotuksellisista syistä etenkin silloin, kun toiminta vielä jatkuu Suomessa. On otettava huomioon, että vaikka Suomi ja Viro ovat monessa suhteessa läheisiä, on lainsäädännössä ja käytännöissä eroja, mitkä on tiedostettava. (Pedak 2012.) Viroon on helppo lähteä myös siksi, että se on maantieteellisesti lähellä, Viroon on helppo mennä, siellä puhutaan suomea ja sieltä löytyy myös suomalaisia yhteistyökumppaneita (Salmela 2012).

4.2 Yritystoiminta Virossa

Yritystoiminnan harjoittaminen on Virossa melko samanlaista kuin Suomessa, mutta lieviä kulttuuri- ja lainsäädäntöeroja toki löytyy. Toimintaympäristönä Viro ei eroa Suomesta paljoa. Pedakin mukaan (2012) ”Viron toimintaympäristö on turvallinen ja selkeä.” Lainsäädäntö ja verotus tukevat yritystoimintaa ja ovat yksinkertaisia. Virolainen lainsäädäntö perustuu Saksan lainsäädäntöön. Tästä syystä Virossa on enemmän määrä- ja sisältömuodollisuuksia mitä Suomessa. Erosta johtuen kaikki merkittävät asiat on sovittava aina kirjallisesti. Kirjanpitoa tarvitsee pitää sellaisen henkilön, joka tuntee virolaista kirjanpitoa. Näistä eroista huolimatta Suomi on melko lähellä Viroa sekä maantieteellisesti että ”henkisesti” (Pedak 2012.) Yuferev (2012) sanoo, että Suomen ja Viron liiketoimintakulttuurissa ”ei ole suuria eroja. Virossa on vähemmän byrokratiaa.” Virossa voi hyödyntää pääsääntöisesti täysin samaa markkinointiviestintää kuin Suomessa, tietenkin viroon kielellä (Salmela 2012). Usein Suomesta katsotaankin, että Viro kuuluu jo kotimaan markkinaan. (Pedak 2012.) Yuferev (2012) sanoo, että yleisesti Viro on toimintaympäristönä ”hyvä ja yrittäjäystävällinen”.

Salmela (2012) on Pedakin kanssa samaa mieltä, sillä hänen mielestään Viro on toimintaympäristönä koko ajan suomalaisempi ja suomalaisempi, eikä Virossa ole toimin-

taympäristönä mitään vikaa. Salmela (2012) kuitenkin sanoo, että yllätyksenä ei tule se, että jokaisessa maassa puhutaan omaa kieltä. Aina ei kuitenkaan välttämättä ymmärretä sitä, että vieras kieli aiheuttaa joka tapauksessa kielimuurin. Vaikka osaakin puhua vierasta kieltä, äidinkielenä kieltään puhuva saattaa ymmärtää saman asian tai sanan täysin eri tavalla. Tämä saattaa myös vaikuttaa siihen, että tieto ei kulje niin hyvin kuin sen pitäisi kulkea. (Salmela 2012.) Vaikka haastateltavat näkevät Viron toimintaympäristöön liittyvät asiat positiivisina Pedak (2012) lisää, että toisaalta Viro on markkinoiltaan pienehkö ja kilpailtu alue. Tämä tietysti asettaa lisähaastetta yritystoiminnalle.

Työvoiman saatavuus saattaa olla Virossa haasteellista. Työvoiman saatavuuteen vaikuttavat niin yrityksen toimiala kuin toimipaikkakin. Työvoima on yleisesti kielitaitoisia ja koulutettua, erityisesti kaupungeissa. Toisaalta suurimman osan virolaisista asuessa kaupungeissa on kysyntä myös siellä suurempi. Tästä johtuen osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman löytäminen saattaa olla vaikeaa, vaikka virallisesti työttömyysluku on suhteellisen korkea. (Pedak 2012). Pedak (2012) tähdentää, että ”johtajista saattaa olla ylitarjonta, mutta insinööreistä ja ammattimiehistä saattaa olla pula.” Salmelan (2012) mukaan virolaista työvoimaa ei ole niin helppo löytää, kuin moni suomalainen saattaa uskoa. Virolainen työvoima on kuitenkin pääsääntöisesti hyvää. Rekrytointia koskevat Virossa täysin samat ongelmat kuin Suomessakin. (Salmela 2012.) Yuferevilla on asiaan eriävä mielipide. Hänen mielestään työvoimaa on riittävästi. Saatavuus täytyy selvittää paikallisesti. (Yuferev 2012.)

Työvoiman löytämisen ollessa haastavaa on työhön liittyvistä asioista sopiminen yrityksen kannalta vaivatonta. Virossa työläinsäädäntö on joustavaa, ja monesta asiasta voidaan sopia paikallisesti. Suomen kaltaista TES-järjestelmää Virossa ei ole käytössä lainkaan (Pedak 2012).

Vaikka Virossa aloittava yrittäjä saattaa kohdata lieviä eroja yritystoiminnan pyörittämisessä verrattuna Suomeen, ovat erot melko pieniä. Pedakin (2012) mukaan niistä pääsee yli ottamalla asioista selvää etukäteen ja varautumalla niihin. Vaikeissa asioissa kannattaa käyttää asiantuntijan apua (Pedak 2012). Salmela (2012) sanoo, että tärkeää on yrittää ymmärtää, miten uudessa maassa toimitaan, mutta se ei saa muuttaa omaa tuotetta tai toimintaa. Yuferev (2012) on samaa mieltä ja sanoo, että ” Jos on pärjännyt yrittäjänä Suomessa, pärjää Virossakin. Jokaisessa maassa on omat tavat ja ne on otettava huomioon.”

4.3 Hyödyt yritystoiminnan harjoittamisesta Virossa Suomen sijaan

Vaikka Pedak korostaakin, että pelkästään verotussyistä ei kannata lähteä Suomesta Viroon, on se hänen mielestään kuitenkin yksi suurimmista hyödyistä yritystoiminnan harjoittamisesta Virossa Suomen sijaan. Erityisesti tapauksissa, joissa yrityksen tulee investoida voittovaroja yritystoiminnan kehittämiseen tai laajentamiseen. Yuferev (2012) on Pedakin kanssa täysin samaa mieltä.

Tämä johtuu siitä, että Virossa on käytössä periaate, että yhteisöverolla verotetaan ainoastaan voitonjakoa tai siihen verrattavissa olevaa varojen siirtoa yhtiöstä. Elinkeinotoiminnan tulos eli voitto ei ole verotuksen alainen. Toisin sanottuna, jos yrityksen voitto jätetään yhtiöön, eikä sitä jaeta osinkona omistajille, yhteisövero on nolla prosenttia. (Pedak 2012). Sillä, mihin yhtiö käyttää yritykselle jääneet voittovarot, ei ole verotuksen kannalta mitään merkitystä: niitä voidaan uudelleen investoida tai käyttää muuhun yhtiön käyttötarkoituksiin. Voiton voi jättää jakamatta niin pitkäksi ajaksi kuin haluaa. Yritystä verotetaan aina vasta kun se jakaa osinkoja tai suorittaa muita vastaavia siirtoja emoyhtiölle, joiden voidaan verrata olevan osingonjakoa. (Pedak 2012.) Pedak (2012) toteaaakin, että ”kyse on merkittävästä veronmaksun lykkäytymisestä.”

Salmela (2012) sanoo, että virolainen verotusmalli ei ollut mikään porkkana lähteä Viroon, mutta sanoo sen kuitenkin auttavan yrityksen toiminnan kasvattamisessa. Salmela myös lisää, että tulevaisuudessa tällä seikalla saattaa olla myös Hesburgerille enemmän merkitystä (Salmela 2012).

Samalla Pedak kuitenkin sanoo, että osingonjaon kannalta malli ei ole kaikista suotuisin. Osinkojen jakoa verotetaan tällä hetkellä 21/79 verokannalla, riippumatta siitä, onko osingon saaja ulkomaalainen vai virolainen oikeus- tai yksityishenkilö. Pedak (2012) toteaa, että ”21/79 -verokanta tarkoittaa bruttoverona 21 % ja nettoverona 26,58 % eli mikäli em. veroprosentti lasketaan bruttona eli kokonaisvoitosta, on vero 21 %. Mikäli se lasketaan jaettavasta osinkomäärästä, silloin prosentti on 26,58 %.”

Pedakin (2012) mukaan toinen selkeä hyöty on Viron alhainen kustannustaso Suomeen verrattuna. Yritys säästää esimerkiksi työntekijöiden palkoissa ja tuotantoon käytettävi-

en materiaalien ostamisessa. Salmelan (2012) mukaan ravintoalan yrittäjänä eroja ei hirveästi ole maiden välillä. Kustannerakenteet ovat erilaiset, mutta lopputulos on melkein sama. Salmela kuitenkin toteaa, että vientiyriyten kannalta ajateltuna palkkataso on huomattavasti Suomea pienempi. Ravintoalalla tästä ei juuri hyötyä ole, koska hinnoittelu on tehtävä paikallisten ostovoiman mukaan, joten etu ei juuri näy. (Salmela 2012.) Yuferev (2012) on sitä mieltä, että halvempi logistiikka ja työvoimakustannukset verotuksen ohella ovat Viron parhaat puolet Suomeen verrattuna.

5 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää syitä siihen, miksi suomalaiset perustavat yrityksiä nimenomaan Viroon. Syitä on monia, ja yhdessä ne muodostavat kokonaisuuden, jonka takia suomalaisten on helppoa ja kannattavaa perustaa yritys Viroon ja lähteä sitä kautta kasvattamaan liiketoimintaa ulkomaille. Hyviä syitä yrityksen perustamiselle Viroon ovat sen läheisyys Suomesta katsottuna, niin maantieteellisesti kuin mentaalises-tikin. Viron talouden tila on tällä hetkellä yksi Euroopan parhaista. Virolainen verotus suosii yritystoimintaa, ja erityisesti yrityksiä, jotka syystä tai toisesta haluavat investoi-da yrityksen omaisuutta yhtiöön esimerkiksi laitteiden muodossa. Virolaisesta kulttuu-rista huokuu muutenkin positiivinen asenne yrittämistä kohtaan, ja tämä näkyy juuri yritystoimintaa suosivalla verotuksella sekä lainsäädännöllä. Virossa kustannustaso on Suomeen verrattuna huomattavasti alhaisempi.

Työ onnistui hyvin, mutta parannettavaa olisi ollut tutkimuksen osalta. Menetelmäksi valittu puolistrukturoitu haastattelu oli toimiva, mutta vastausmäärä jäi vähäiseksi. Näin ollen tutkimuksesta saadut vastaukset eivät ole täysin yleistettävissä. Menetelmän avulla ei tosin missään vaiheessa haettu niinkään määrää, vaan laadukkaita vastauksia Viron liike-elämän ammattilaisilta. Vastausten määrää voidaan jatkoa ajatellen nostaa läh-etämällä haastattelut aikaisemmin, sillä nyt haastateltaville ei jäänyt kovin kauan aikaa vastausten kirjoittamiseen. Jos vastausaikaa pidennetään kahdesta viikosta neljään viik-koon, on todennäköistä, että kiireiset liikemiehet ehtivät vastata kyselyyn paremmalla prosentilla. Tästä johtuen koko työ pitää aloittaa aikaisemmin, sillä nyt aikataulu oli liian tiivis.

Työn perusteella voidaan sanoa, että ei ole yhtä tiettyä syytä, miksi suomalaiset perus-tavat yrityksiä Viroon, vaan se on monen syyn summa. Monet asiat Virossa tukevat yritystoimintaa, ja sen samankaltaisuus toimintaympäristönä Suomeen verrattuna hel-pottaa yritystoiminnan harjoittamista. Yrityksen elinkaaren vaiheista ensimmäinen on yrityksen perustaminen. Yrityksen perustaminen Viroon onnistuu helposti myös ulko-maalaiselta henkilöltä. Näin ollen tämä ei aiheuta suurta kynnystä suomalaiselle henki-lölle, joka aikoo perustaa yrityksen Viroon, vaan päinvastoin lisää Viroon siirtymisen helppoutta.

Yritysmuodon valinta ei aiheuta juuri enempää pohdintaa kuin Suomessa, sillä virolaiset yhtiömuodot eivät eroa paljoa suomalaisista. Poikkeuksena on rajavastuuyhtiö, jota Suomen laki ei tunne. Rajavastuuyhtiötä voidaan kuitenkin tietyin reunaehdoin verrata suomalaiseseen osakeyhtiöön, ja tästä johtuen se varmasti onkin suomalaisten suosituin yritysmuoto Virossa.

Viro on myös lähellä Suomea niin maantieteellisesti kuin henkisesti. Tämä tietysti helpottaa toimintaa, koska fyysinen etäisyys on lyhyt ja liikkuminen on helppoa. Viro on hyvin saavutettavissa ilma- ja meriteitse Suomesta käsin. Viro on toimintaympäristönä hyvin samankaltainen, vaikka lieviä eroja löytyy kulttuurista ja lainsäädännöstä. Vaivannäkö on siis melko pieni, kun erot maiden välillä ovat pieniä. Näihin eroihin on kuitenkin tutustuttava ja ne on otettava huomioon. Viron sijainti on myös hyvä muutenkin kuin pelkästään Suomea ajatellen. Virossa on lyhyet matkat myös muualle Baltiaan ja Venäjälle. Näin ollen on järkevää aloittaa kansainvälistyminen Virossa, koska se on verrattain helppoa, ja sieltä voi lähteä jatkamaan kasvua muualle Baltiaan ja Keski-Eurooppaan sekä Venäjälle.

Yksi suurimmista hyödyistä yrityksen perustamiselle Virossa on se, että Virossa ei veroteta yrityksen tekemää voittoa, jos se pidetään yrityksessä. Tämä mahdollistaa sen, että yritys pystyy investoimaan toimintaansa huomattavasti Suomeen perustettua yritystä enemmän. Monesti liiketoiminnan tavoitteena on kasvaa ja tehdä enemmän voittoa. Usein tämä onnistuu vain liiketoiminnan kasvattamisen ja investointien kautta. Viron verotusmalli tukee tätä prosessia hyvin voimakkaasti. Viro onkin ihanteellinen maa verotuksen kannalta yritykselle, joka tavoittelee kasvua. Verotuksen lisäksi mahdollisuuksia kasvuun tukee se, että Virossa kustannustaso on Suomea huomattavasti alhaisempi. Esimerkiksi perinteistä tuotantoa harjoittavan yrityksen ei tarvitse sijoittaa ostamiinsa materiaaleihin ja laitehankintoihin niin paljon rahaa kuin Suomessa. Viro on myös huomattavasti Suomea suosiollisempi yrityksen omistajalle, jos yrityksen omistaja haluaa jakaa osinkoja sukulaisilleen.

Viron talous on tällä hetkellä todella hyvässä kunnossa ja yksi Euroopan nopeimmin kasvavista talouksista. Tästä on tietenkin hyötyä yritystoimintaa ajatellen, koska Virossa raha liikkuu ja uusia yrityksiä perustetaan koko ajan enemmän ja enemmän. Yritysten määrä on Virossa noussut jatkuvasti koko 2000-luvun. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2012, 7.) Tämä on myös yksi merkittävä tekijä, joka houkuttelee perustamaan yrityksen

Viroon. Samalla tulee myös ottaa huomioon, että yritysten määrän kasvaessa myös kilpailu lisääntyy jatkuvasti. Yritysten määrän kasvussa näkyy myös hyvin virolainen suhtautuminen yritystoimintaan ja yrittäjiin, joka on hyvin positiivinen.

Koska oikeastaan ainoat huonot puolet suomalaisen kannalta ajateltuna ovat hieman erilainen kulttuuri sekä lainsäädäntö, jotka molemmat saadaan selville tutustumalla kohdemaahan, voidaan todeta, että suuria esteitä yrityksen perustamiselle Viroon ei ole. Hyviä puolia suomalaisen kannalta ajateltuna löytyy kuitenkin useita. Niiden käyttöön saaminen ei vaadi paljoa työtä.

Johtuen positiivisista ominaisuuksista, joita on negatiivisin verrattuna todella vähän, jotka Viro toimintaympäristönä omaa, suomalaiset perustavat yrityksiä Viroon. Ei siis ole varsinaisesti muutamaa tiettyä syytä, miksi suomalaiset perustavat yrityksiä Viroon, vaan syy on enemmänkin monen positiivisen piirteen yhteistulos. Tärkeimpiä yksittäisiä vaikuttavia tekijöitä ovat kuitenkin prosessin helppous ja yrityksen kannalta edullinen verotusjärjestelmä.

LÄHTEET

Asianajotoimisto Hedman Partners Oy. 2008. Tärkeimmät lakiuudistukset vuosina 2008-2010. 10.6.2008. http://www.hedman-attorneys.com/ajankohtaista/Viron_lainsaadanto_2008-2010.pdf

Asianajotoimisto Hedman Partners Oy. 2010. Lakievästyistä Viron markkinoille suuntautuville suomalaisille yrityksille. 26.10.2010. http://www.kuopiochamber.fi/general/Uploads_files/Kalle_Pedak.pdf

Asianajotoimisto Hedman Partners Oy, Kalle Pedak. 2011. Tärkeimmät lakiuudistukset Virossa vuonna 2011. 7.3.2011. http://www.helsinki.chamber.fi/files/4288/Mita_uutta_Virossa_vuonna_2011-2012_Kalle_Pedak.pdf

Asianajotoimisto Legistum Oy. 2012. Yrityksen perustaminen Viroon. http://www.legistum.fi/yrityksen_perustaminen_viroon.html

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2011. Trendeistä luodaan uutta kysyntää. 4.2.2011. <http://www.veronmaksajat.fi/verotietoanuorille>

Eu-maiden väkiluku, ostovoima, korjattu bruttokansantuote asukasta kohden ja EU-budjettiasema, 2007 Valtionvarainministeriö. http://www.vm.fi/vm/fi/03_tiedotteet_ja_puheet/01_tiedotteet/20080902Suomen/EU_va_ekiluku_BKT_ja_netto maksut.pdf

Euroopan Unioni. 2011. Sivuliikkeet. Päivitetty 1.9.2011 http://europa.eu/youreurope/business/expanding-business/opening-branch/index_fi.htm

Euroopan Unioni 2012. Viro. http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/estonia/index_fi.htm

Europa, Tiivistelmät Eu:n lainsäädännöstä 2007. Eurooppa yhtiön säännöt. 30.11.2007. http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/social_dialogue/126016_fi.htm

Finnvera 2012. Käyttöpääoma. <http://www.finnvera.fi/kehittaminen-ja-kasvu/Kasvun-ja-kehittamisen-rahoitustarpeita/Kaeyttoepaeaeoma>

Finpro. 2010. Maaraportti, Viro, Maaliskuu 2010. 1.3.2010. <http://194.100.159.181/NR/rdonlyres/0B88722F-971B-404E-98D1-8056BDB7C428/13102/Estoniacountryreport032011.pdf>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press Oy

Järvinen, L. 2005. Kuka opettaa ja ketä. Viro Eu:n jäsenenä. Helsinki: Edit Prima Oy

Kansan Uutiset. 2012. Viro ja sen talousihme. 9.6.2012. <http://www.kansanuutiset.fi/uutiset/ulkomaat/2813755/viro-ja-sen-talousihme>

- Kauppalehti. 2010. Viron verotus hellii yrittäjää myös jatkossa. 12.4.2010. http://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/yritysuutiset/uutinen.jsp?oid=2010/04/32402&request_ahaa_info=true
- Kunnari, P. 2012. Yrityksen perustaminen Viroon- opas alkavalle yrittäjälle. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Liivikas OÜ. 2012. Yritys valtakirjalla. <http://fin.liivikas.ee/yritys-valtakirjalla/>
- Liivikas OÜ. 2012. Yritys Viroon. <http://fin.liivikas.ee/yritys-viroon-valmisyriytykset/>
- Opetushallitus 2012. Yrityksen kasvu kriisitilanteena. <http://www2.edu.fi/yritysjyysvayla/?page=263>
- Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624
- OÜ ABC Kapital. 2012. Lisätietoja. <http://www.abckapital.ee/fi/lisaetietoja>
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2012. Yksityinen elinkeinonharjoittaja. 24.9.2012 <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh.html>
- Pedak, K. Asianajaja. Haastattelu 2.11.2012. Haastattelija Marila, J. Tampere. Litteroitu.
- Pedak, K. 2009. Viron lait –samanlaisia mutta erilaisia. Helsinki: Suomen Lakimiesliitto. Lakimiesuutiset. <http://www.lakimiesuutiset.fi/artikkeli?artid=129>
- Perheyriytysten liitto. 2012. Suomi – Ruotsi – Viro – Maaottelu. Yrityksen elinkaari verotuksen näkökulmasta. 2012. http://www.perheyriytystenliitto.fi/files/suomi-ruotsi-viro_FINAL-%282%29.PDF
- Salmela K. Toimitusjohtaja. Haastattelu 5.11.2012. Haastattelija Marila, J. Tampere. Litteroitu.
- Smirnov, A. 2012. Yritys Viroon. <http://www.yritysviroon.eu/index.html>
- Suomen Suurlähestystö, Tallinna 2012 <http://www.finland.ee/Public/default.aspx?nodeid=42662&culture=fi-FI&contentlan=1&displayall=1>
- Suomen Suurlähetystö, Tallinna. 2012. Maatiedosto Viro. Päivitetty 1.2.2012. <http://www.finland.ee/Public/default.aspx?nodeid=42662&culture=fi-FI&contentlan=1&displayall=1>
- Suomen Yrittäjät. 2011. Osakeyhtiö. 28.3.2011. http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/yritysmuodot_ja_liiketoiminta/osakeyhtio/
- Suomen Yrittäjät 2011. Yrittäjyys kantaa Suomea 2011-2015. <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/suomenyrittajat/tavoiteohjelmat/yritysjyys-kantaa-suomea-2011-2015/>
- Susiluoto, K. 2002. Bisneskohteen Baltia. 2. uudistettu painos. Helsinki: Multiprint Oy

Talouselämä. 2012. Kiitos, euro! Viron talous on hurjassa vauhdissa. 6.6.2012.

<http://www.talouselama.fi/uutiset/kiitos+euro+viron+talous+on+hurjassa+vauhdissa/a2107780>

Tehotilit Leinonen Oy. 2012. Tärkeää tietoa Virossa.

<http://www.tehotilit.fi/?s=34>

Valdar, L. 2011. Tulevaisuuden mahdollisuuksia Virossa. Eu-rakennerahastot ja tuet.

7.3.2011. http://www.helsinki.chamber.fi/files/4287/7.3.2011_Valdar_Liive.pdf

Veronmaksajain Keskusliitto Ry. 2008. Verotietoa nuorille. 1.11.2008.

<http://www.veronmaksajat.fi/verotietoanuorille>

Viron Suurlähetystö. 2012. Perustietoja Virossa. 1.2.2012. <http://www.estemb.fi/viro>

Yuferev, N. Asianajaja. Haastattelu 8.11.2012. Haastattelija Marila, J. Tampere. Litteroitu.

Yrittäjyyden edellytykset ja kehitystrendit Virossa ja Suomessa. Elinkeinoelämän keskusliitto, 2012.

http://www.ek.fi/ek/fi/tutkimukset_julkaisut/2012/9_syys/EK_Viro_selvitys_syyskuu_2012.pdf

LIITTEET

Liite 1. Haastateltavilta kysytyt kysymykset

1. Millainen Viro on toimintaympäristönä?
2. Miksi olette valinneet Viron?
3. Millainen prosessi yrityksen perustaminen Viroon on?
4. Mitä alkavan yrittäjän tulisi huomioida perustaessaan yritystä Viroon?
5. Mitä yllätyksiä tai haasteita aloittava yrittäjä voi kohdata Virossa?
6. Miten nämä haasteet voi mahdollisesti välttää?
7. Onko Viron ja Suomen liiketoimintakulttuurissa suuria eroja?
8. Millaista työvoimaa Virossa on ja onko sitä haastavaa löytää?
9. Mitkä ovat suurimmat erot virolaisessa verotuksessa verrattuna suomalaiseen?
Onko tästä konkreettista hyötyä yritykselle?
10. Mitkä ovat suurimmat hyödyt yritystoiminnan harjoittamisesta Virossa Suomen sijaan?

Liite 2. Kalle Pedakin haastattelu

1(3)

Haastattelu suoritettu 2.11.2012. Haastateltavana toimi Kalle Pedak. Haastattelijana toimi Joonas Marila. Haastattelu on toteutettu sähköpostin välityksellä.

1. Millainen Viro on toimintaympäristönä?

Viron toimintaympäristö on turvallinen ja selkeä. Lainsäädäntö ja verotus ovat yksinkertaista ja yritystoimintaa tukevaa. Viron lainsäädäntö perustuu Saksan lainsäädäntöön, josta syystä siellä on enemmän määrä- ja sisältö muodollisuuksia mitä Suomessa. Viro on markkinailta suhteellisen pieni ja kilpailtu alue, joka asetta omia haasteta toiminnalle. Myös toimivoiman saatavuus saattaa olla haasteellista tietyillä toimialoilla ja – paikoilla. Toisaalta Viron työlainsäädäntö on joustava ja asiat sovitaan paikallisesti (Suomen tupo ja tes-järjestelmää Virossa ei ole).

2. Miksi olette valinneet Viron?

Yritykset valitsevat Viron toimintapaikaksi Suomen läheisyyden (sekä maanliedellinen että mentaalinen) takia, niin ikään kustannustasolla ja verotuksella on merkitystä. Viroa katsotaan usein jo kotimarkkinani Suomesta katsottuna.

3. Millainen prosessi yrityksen perustaminen Viroon on?

Yrityksen perustaminen virolaisille on erittäin helppo, koska sen on mahdollista suorittaa sähköisesti henkilökortilla. Niin ikään luonnollinen henkilö (sekä virolainen että ulkomaalainen) voi perustaa yhtiön ilman osakepääomaa (2500 e) maksamatta. Ulkomaalaisille yhtiön perustaminen on kuitenkin enemmän byrokraattisempi, koska perustamistoimenpiteet on suoritettava julkisella notaarilla Virossa.

4. Mitä alkavan yrittäjän tulisi huomioida perustaessaan yritystä Viroon?

Täytyisi olla selkä käsitys minkä takia Viroon mennään. Pelkästään Viron verotuksen takia ei kannatta mennä, varsinkin silloin kun toimintaa jatkuu edelleen Suomessa. On myös huomioitava, että vaikka Suomi ja Viro ovat läheisiä monella tavalla, on lainsäädännössä ja käytännöissä eroja, mitkä on tiedostettava.

(jatkuu)

5. Mitä yllätyksiä tai haasteita aloittava yrittäjä voi kohdata Virossa?

Katso edellinen kohta. Myös kirjanpito on pidettävä kunnossa Viron kirjanpitoa tuntevan ihmisen toimesta.

6. Miten nämä haasteet voi mahdollisesti välttää?

Ottamalla selvä riskeistä ja varautumalla niihin, käytettävä asiantuntijoiden apuja.

7. Onko Viron ja Suomen liiketoimintakulttuurissa suuria eroja?

Virossa on Saksana mallin mukainen järjestelmä, jossa muodollisuuksilla on suuri merkitys. Kaikki merkittävämät asiat on sovittava aina kirjallisesti.

8. Millaista työvoimaa Virossa on ja onko sitä haastavaa löytää?

Työvoima on käsityksemme mukaan yleensä koulutettu ja kielitaitoinen, varsinkin kaupungeissa, mutta kysyntä on myös siellä suurempi, joten ammattitaitoisen työvoiman saanti saattaa olla vaikea, vaikka virallinen työttömyysluku on suhteellisesti korkea. Johtajista saattaa olla ylitarjonta, mutta insinööreistä ja ammattimiehistä saattaa olla pula.

9. Mitkä ovat suurimmat erot virolaisessa verotuksessa verrattuna suomalaiseen? Onko tästä konkreettista hyötyä yritykselle?

Virossa on voimassa periaate, että yhteisöverolla verotetaan ainoastaan voitonjakoa tai siihen rinnastettavaa varojen siirtoa yhtiöistä eikä itse elinkeinotoiminnan tulosta (voittoa). Toisin sanoen, mikäli yrityksen voitto jätetään yhtiöön, eikä jaeta osinkoina omistajille, silloin yhteisövero on 0 %. Yhtiöön jätettyjen voittovarojen käyttötarkoituksella ei ole verotuksen kannalta merkitystä, niitä voidaan uudelleen investoida tai käyttää muuhun yhtiön tarkoituksiin. Yhtiö voi jättää voiton jakamatta määräämättömäksi ajaksi, siten että yhtiötä verotetaan aina vasta silloin, kun yhtiö jakaa osinkoja tai suorittaa muita siirtoja emoyhtiölle, jotka voidaan rinnastaa osingonjaoksi. Näin ollen kyse on merkittävästä veronmaksun lykkäytymisestä.

(jatkuu)

3(3)

Osinkojen jakoa, riippumatta siitä, kuka on osingonsaaja: ulkomaalainen vai virolainen oikeus- ja yksityishenkilö, verotetaan tällä hetkellä 21/79 määrällä. 21/79 -verokanta tarkoittaa bruttoverona 21 % ja nettoverona 26,58 % eli mikäli em. veroprosentti lasketaan bruttona eli kokonaisvoitosta, on vero 21 %. Mikäli se lasketaan jaettavasta osinkomäärästä, silloin prosentti on 26,58 %.Edellä mainittu verokanta pienenee 20 %:iin alkaen 1.1.2015.

Edellä mainittu järjestelmä suosii sellaisia yrityksiä, jotka investoivat voittovaroja toiminnan kehittämiseksi ja laajentamiseksi (veroprosentti silloin 0 %), voittovarojen jakamiseen osinkoina kyseinen järjestelmä ei ole suotuisin.

Viron henkilötuloveroprosentti 21 % on sama kaikille henkilöille riippumatta tulon määrästä ja tulon luonteesta (palkka, hallituksen jäsenen palkkiot ja muut tulot). Kyseessä on ns. tasavero.

10. Mitkä ovat suurimmat hyödyt yritystoiminnan harjoittamisesta Virossa Suomen sijaan?

katso edelliset kohdat 9 ja 2

Liite 3. Kari Salmelan haastattelu

1(3)

Haastattelu suoritettu 5.12.2012. Haastateltavana toimii Kari Salmela. Haastattelija Joonas Marila. Haastattelu suoritettu puhelimen välityksellä. Haastattelu on nauhoitettu, jonka jälkeen litteroitu. Haastateltava puheenvuorot on merkattu kirjaimella K ja haastattelijan kirjaimella J.

J: Pelit päälle ja. Jees elikkä nyt oot kaiuittimella ni, kuuluuko sinnepäin hyvin

K: Kuuluu kuuluu.

J: Jes, hyvä homma. Elikkä lähetään tosta meneen eteenpäin niin, millanen Viro on toimintaympäristönä?

K: Miten mä tohon nyt oikeen vastaisin. No se rupee olemaan jatkuvasti suomalaisempi.

J: Okei elikkä koko ajan mennään

K: Olisko, Olisko se tota, Olisko se hyvä termi. Must siinä ei ole mitään vikaa.

J: Oolrait. Onks tota teillä niiku yks, onks yks syy miks ootte valinneet Viron vai onko siihen johtanut useempi asia et sin on lähdetty.

K: Siihen on varmaan tota johtanut se ööh varmaa monta asiaa. Se et se on lähellä, öö siellä on jonkun aikanaan puhuttii suomea ja sin oli helppo mennä. Siel oli suomalaisii yhteistyökumppaneita ni ne varmaa vai vai vaikutti siihen.

J: Jes, selvä homma. Mimmonen prosessi toi oli toi yrityksen perustaminen Viroon et kävikö se noin niinkun byrokraattisesti helposti.

K: Se on kuule ja siit on siit on sen verran aikaa et on vähän tahtonut unohtaa ku se oli vuonna yhdeksänviis. Mut tota niin jos nykyään perustetaan yritys öö vi Viroon niin se ei oo mikään ongelma.

J: Jes! Selvä homma. Mites tota jos sanot siis et se oli ysiviis et hetki on aikaa mut tuliko tulisko mieleen mitään semmosta et mitä alkavan yrittäjän tulis huomioida ku perustaa yritystä Viroon ni silloin tai toisaalta nyt. Et onko tiedossa semmosia asioita mitkä saattaa tulla niiku yllätyksenä?

K: Ö Mä sanoisin niin et yleensäkin kun yritys menee ulkomaille, mikä asia ei tuu yllätyksenä mut ei välttämättä aina ymmärrä, tai ei tuu riittävästi sitä mietityks et tota jokaises maas puhutaan omaa kieltä ja tota se kieli vaiks se on itsestään selvä juttu ni se kuitenkin aiheuttaa kielimuurin ja tota välttämättä asiat, ihmiset ei ymmärrä asioita sa samal taval jo joka maassa maassa ja se, se tieto ei kulje ehkä niin hyvin kun sen pitäs mennä ettiippäi.

(jatkuu)

J: Tarkoitatko tolla et et periaattees puhutaan niiku vaikka samasta käsitteestä mut se käsite sisäistetään eri tavalla?

K: No just näin.

J: Jes, loistava homma. Öö no toi kielimuuri on, on tietysti ehkä vähä semmonen haastava mut olisko mitenkään mitään semmosia et millai nää haasteet vois mahdollisesti välttää et olisko se sit et paremmin opiskelis sitä kieltä tai kulttuuria vai?

K: Emmää sanon sen niin että kun lähtee uuteen maahan niin kannattaa eka ekaks kuunnella, sit ottaa rau rauhallisesti ja sit yrittää ymmärtää ja sit lähtee tek tekemään sitä om omaa asiaa ettiinpäin.

J: Okei

K: Ei kuitenkaan ei kuitenkaan niin että tota että tota ei lähtis niiku, jos sul on joku hyvä idea nii lähtee sitä asiaa muuttamaa mut kuitenkin niiku ymmärtämään

J: Okei

K: Niiku sitä asiaa, sitä niiku paikallisii tapoi ja muita et et niiku et ymmärtää miten ihmiset tekee ja liikkuu. Mut kuitenkin se oma tuote pitää olla se juttu ja siis sitä ei pidä lähtee muuttamaan.

J: Oolrait oolrait. Muutama kysymys hei vie nopeesti. Onko Viron ja Suomen liiketoimintakulttuuris ootteko havainnu eroja esimerkiks sillä tavalla et pystyttekö hyödyntään vaikka samanlaista markkinointiviestintää vai täytyykö sitä viestin ulosantia muokata virolaisille paljon verrattuna suomalaisiin?

K: No meil on kyl me yritetään panostaa et se on se maku ja laatu et ei sitä sit öh ei sitä viestintää varmaa mun mielest ainakaan oleellisesti oo tarvinnu muuttaa.

J: Joo elikkä teil se on enemmän se tuote mikä merkkää siinä ni onks teil esimerkiks periaattessa noi kaikki markkinointitoimenpiteet ni maissa tai Suomessa ja Virossa samat mut kieli on sit vaa ilmeisesti eri?

K: No meil on eri meil on eri tuotteet ne mitä me markkinoidaan siel mut viesti on kyl varmaan ihan sasama.

J: Oolrait, selvä homma. Mites sit hei tota semmonen mikä varmasti monta yrittäjää kiinnostaa elikkä toi työvoima Virossa ni onko se minkäläistä ja onko haastava löytää?

K: Sanotaan niin et sitä ei oo niin helppo löylöytää kun suosuomalainen vois miettii. Mut tota ei se Virolainen työntekijä tai eteläinen työntekijä mitenkään huuhuono ole.

J: Jees. Ei oo siis Suomeen Suomeen verrattun tilantees ei niiku oo ilmeisesti hirveestikkään erio koska rekrytointi varmasti Suomessakin o haastavaa ni?

K: Siel on ihat samat ongelmat.

(jatkuu)

J: Samat, samat ongelmat. Kyllä kyllä. Jes. No mites jos tota täytys päättää muutama konkreettinen asia mikä Virossa on parempi yrittäjän kannalta ku Suomessa mitkä ne olis niiku se et se et harjoittaa liiketoimintaa Virossa Suomen sijaan ni mitkä on konkreettisimmat hyödyt yrittäjälle tai yritykselle.

K: Se on ehkä tota mitä misä ne yritykset, miten sitä niikun mieltii. Ravintola-alan yrittäjänä siin ei niinkun siin ei hirveesti eroja ole. Kustannusrakenteet on vähä niiku erilaiset mut mut tota lopputulos on kuitenkin aika pitkäl sama. Mut sit se et jos mieltii niiku tämmösiä vientiyrityksiä nii onhan siel niiku palkkataso on paljon pienempi. Mut se et ku me kuitenkin myydää paikallisil ihmi ihmisil ni tota meille se ei oo niinkun semmonen etu.

J: Niin se ei näy sit tavallaan niin, niin selkeesti siin koska hinnat menee myös

K: Koska mmm nii mejän pitää hinnotella se kuitenkin halvemmaks. Niin tota se ei niinkun siihen kohtaan niiku osu.

J: Jees. Ihan nopeesti yks, yks tommonen kysymys vielä elikkä tästähän nyt paljon julkisuudessaki on puhuttu täst virolaisesta verotuksesta ja erityisesti täst et jos sitä voittoa ei, ei jaeta osinkoo niiku semmosest semmosee toimintaa mikä on siihe osinkoo verrattavissa niiku tästä ollut teille konkreettisesti hyötyä et ootte pystyny esimerkiks sitä liiketoimintaa siä Virossa kasvattamaan niin näkykö se tavallaan yrittäjälle yritykselle se ero et siin on tommonen, tommonen toimenpide siin verotuksessa?

K: Kyl se vissiin tota, kyl se vissiin auttaa. Ei me tätä olla kuitenkaan niiku hei, tää ei ollu niiku meil mikää semmonen niiku porkkana tai motivaatio mut tota nii nii. Mää uskon et tulevina vuosina täl saattaa jonjonkun näkönen mermerkitys meillekin olla.

J: Okei, selvä homma. Hei mä tiedän et oot varmasti tosi kiireinen mies mut tää helpotti mun työtäni tosi paljon ni haluan kiittää ajasta erittäin paljon ja toivottaa mukavaa viikkoa siihen suuntaan.

K: Sitä samaa, kiitos. Moimoi!

J:Jees, kiitoksia. Moimoi!

Liite 4. Nikolay Yuferevin haastattelu

1(2)

Haastattelu suoritettu 8.11.2012. Haastateltavana toimi Nikolay Yuferevin. Haastattelijana toimi Joonas Marila. Haastattelu on toteutettu sähköpostin välityksellä.

1. Millainen Viro on toimintaympäristönä?

Riippuu toimialasta, yleisesti on Viro hyvä ja yrittäjyysystävällinen

2. Miksi olette valinneet Viron?

Tuttu naapurimaa, kieli, saavutettavat hyödyt

3. Millainen prosessi yrityksen perustaminen Viroon on?

Yksinkertainen. Virossa perustamisasiat hoidetaan julkisen notaarin kautta, jolla on enakoiva tehtävä eli hän tarkistaa asiakirjat ja selittää perustajille lakiseikat.

4. Mitä alkavan yrittäjän tulisi huomioida perustaessaan yritystä Viroon?

Täytyy ensiksi selvittää, mikä on tämän perustettavan yrityksen tavoite ja kannattaako yrityksen perustaminen Viroon.

5. Mitä yllätyksiä tai haasteita aloittava yrittäjä voi kohdata Virossa?

Jos on pärjännyt yrittäjänä Suomessa, pärjää Virossakin. Jokaisessa maassa on omat tavat ja ne on otettava huomioon.

6. Miten nämä haasteet voi mahdollisesti välttää?

7. Onko Viron ja Suomen liiketoimintakulttuurissa suuria eroja?

Ei ole suuria eroja. Virossa on vähemmän byrokratiaa.

8. Millaista työvoimaa Virossa on ja onko sitä haastavaa löytää?

Työvoimaa on riittävästi ja saatavuus täyttyy selvittää paikan päällä

(jatkuu)

9. Mitkä ovat suurimmat erot virolaisessa verotuksessa verrattuna suomalaiseen? Onko tästä konkreettista hyötyä yritykselle?

Esimerkiksi. Yrityksen voittoa verotetaan vain osinkojen maksamisen yhteydessä jne.

10. Mitkä ovat suurimmat hyödyt yritystoiminnan harjoittamisesta Virossa Suomen sijaan?

Halvempi logistiikka, työvoimakustannukset, verotus